

Ginkim kalbą, žemę, jos būdą!
Stokim į darbą kaip milžinai!
Laimina Dievas sąjamą grūdą,
Laimina vaisių: gema šimtai.

Maironis

GAIRASAS

Second-Class postage paid at Brooklyn, N. Y., Post Office

Nors mūsų vyrai, nedaugeli yra,
Tačiau tvirti mes, jai rūs vienybė,
Į darbą stokim vyrai į vyrą,
Sujungtos rankos suteiks stiprybę.

Maironis

Nr. 9

LAPKRITIS — NOVEMBER, 1983

Vol. 66

PASIDAIRIUS PAS SAVE IR KITUR

DINAMIŠKO VYSKUPŲ AMŽIAUS SUKAKTIS

Lapkričio 10 d. brandaus amžiaus sukakties sulaukė Jo Ekscelecija vyskupas Vincentas Brizgys, kuriam visą gyvenimą atrodo netrūko dinamizmo. Vargu ar kas, nevertęs enciklopedijų ar biografinių apybraižų, galėtų lengvai sakyti, kad štai judrusis ganytojas jau 80 metų amžiaus. ... Drąsu vadinti vyskupą Vincentą Brizgį dinamiška asmenybe. Per pastaruosius 40 metų jo veikla yra gausiai paliūsi lietuviško gyvenimo daugelį sričių. Jam ne svetima nė viena reikšmingesnė lietuviškos veiklos dirva.

Suprantama, kaip tikinčiųjų dvasinis vadovas, apaštalių įpėdinis, vyskupas Brizgys visų pirma rūpinosi ir tebesirūpina sielovada, kuriai jis buvo gerai pasiruošęs jau pirmaisiais kunigavimo metais. Baigęs Vilkaviškio kunigų seminariją trejus metus dirbo didžiulėje Kalvarijos parapijoje, o iš ten išvyko į Romą išsamiau pasigilinti filosofijoje ir kitose srityse. Atostogų metu vykdavo į Prancūziją, stengdamasis arčiau susipažinti su modernesniais sielovados būdais. Savo studijas Romoje jaunais kunigas vainikavo dviem daktaratais — iš filosofijos ir kanonų teisės. Grįžęs Lietuvon pakviestas Vilkaviškio kunigų seminarijos profesorium ir vyskupijos kurijos pareigūnu. Savo studijomis, profesoriavimu ir sielovados patirtimi susilaukė dėmesio Vatikane. Kai popiežius Pijus XI apsisprendė Kau- no arkivyskupui metropolitui paskirti pagalbininką koadiutoriaus titulu ir teisėmis, pasirinktas jaunasis Vilkaviškio seminarijos profesorius, Vincentas Brizgys, tada ėjęs 37-tuosius metus ir kunigavęs tik tryliką metų. Vyskupu Brizgys nominuotas 1940 metų balandžio mėnesį, o konsekruotas tų metų gegužės 19. Vyskupas Brizgys tada buvo vienas jauniausių vyskupų pasaulyje, jei ne jauniausias.

Vyskupui Brizgiui po mėnesio teko drauge su visa Lietuva išgyventi didžiąją tautos tragediją — Sovietų apgaulę, smurtą ir karinę jėgą įvykdytą nepriklausomybės sužlugdydama. Prasiūšęs okupacijai, jam buvo patikėta didžiulė pareiga — vyskupu vardu daryti viską, kas tik galima bent kiek apginti ir išsaugoti tikinčiųjų teises, ginant ir visų gyventojų pagrindines teises tiek Sovietų, tiek nacių okupacijos metais. Atsirdūręs Vokietijoje karo pabaigos metais, vysk. Brizgys drauge su arkiv. Skvirecku ir vysk. Padolskiu rūpinosi ne tik kasdienine tremtinių nedalia,

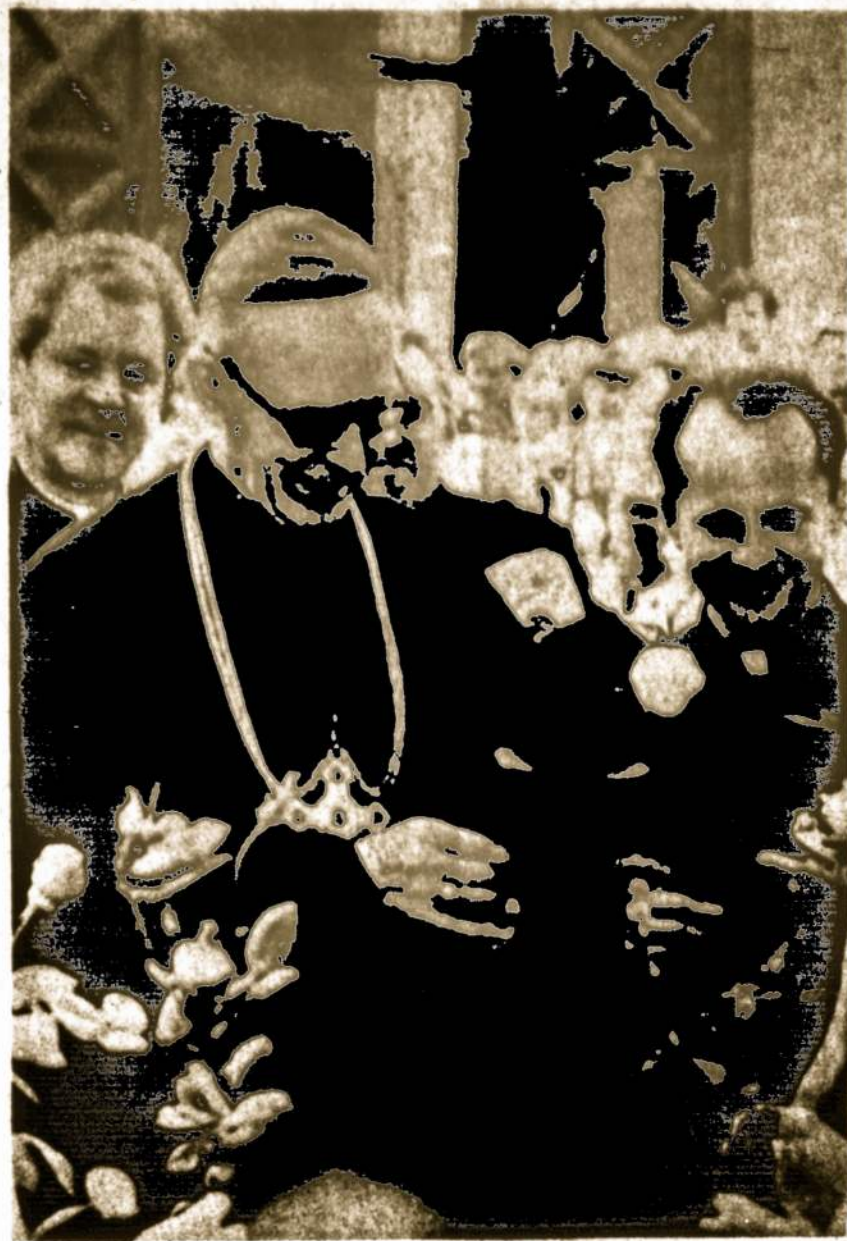
bet ir žvelgė ateitin. Netrukus Romoje įkurta Šv. Kazimiero kolegija, kuriai įsitvirtinti žymiai padėjo jos rektorium pakviestas prelatas Ladas Tulaba. Gyvendamas Vokietijoje, vysk. Brizgys panaudojo kiek galėjo savo energiją ir autoritetą lietuvių teisėms ginti, visiems padėti ne tik sielovadoje, bet ir kasdieninio gyvenimo rūpesčiuose.

1951 m. popiežius pavedė vyskupui Brizgiui apsigyventi Jungtinėse Valstybėse ir iš čia rūpintis už Lietuvos ribų gyvenančių lietuvių sielovada. Savo uždavinį vyskupas vykdė ir tebevykdė, kiek sąlygos leido. Jis nesitenkino vien tik "rezidavimu" Chicagoje. Daug keliavo ir tebekeliauja. Lankėsi daug kartų Europoje, Pietų Amerikoje, Australijoje, Naujoje Zelandijoje, Azijoje — daugiausia lietuvių sielovados reikalais. Tarptautiniuose eucharistiniuose kongresuose atstovavo Lietuvos katalikams — Miunchene, Barcelonoje, Rio De Janeire, .. Bombejuje. Jo iniciatyva, rūpesčiu ir organizaciniu pagumum įrengtos lietuviškos kopulycijos Šv. Petro bazilijoje Romoje ir Amerikos katalikų Tautinėje šventovėje Washingtone. Jis įsteigė Lietuvos Katalikų Religinę Šalpa ir jai iš tikrųjų tebevadovauja. Jis išropino, kad Europos lietuviams būtų paskirtas vyskupas.

Vyskupas Brizgys suranda laiko lankyti svarbesniuose ir ne taip svarbiuose lietuvių renginiuose, būtų jie religinio pobūdžio ar vien tautiniai. Daugelis organizacijų kviečia jį atidaryti jų suvažiavimus iškilmingomis mišiomis ir ganytojiniu žodžiu. Jo iniciatyva ir globoje veikia Pasaulio lietuvių katalikų bendrija.

Vyskupas Brizgys yra dalyvavęs ir keliuose Lietuvos Katalikų Susivienijimo seimuose. Jis labai mėgiamas Lietuvos Vyčių seimų ir jų švenčių šveičių. Kviečia jį ir Altas, ir Vlikas, ir Bendruomenė, nekaltant apie lietuvių parapijas, ypač minint reikšmingesnes sukaktis. Nepraileido nei vieno Ateitininkų kongreso ar šiaip svarbesnio jų susitikimo. Nuolatinis ir aktyvus Kunigų Vienybės seimų dalyvis. Šalia to viso — kelių knygų autorius, uolus katalikų laikraščių bendradarbis. Neseniai paspaudė pasirodė naujausia vyskupo knyga "II Vatikano mintys ir lietuviai susirinkime". Joje vyskupas Brizgys pateikia parinktas ištraukas iš Vatikano antrojo susirinkimo nutarimų ir išsamiai supažindina su lietuvių dalyvavimu bei

(nukelta į 2 psl.)

Vilniaus vyskupas Julijonas Steponavičius, kuriam neleidžiama eiti pareigų, gyvena ištremtas į Žagarę. Šalia jo stovi kun. Sigitas Tamkevičius, už jo (su akiniais) kun. Alfonsas Svarinskas, abu areštuoti už veiklą Tikinčiųjų Teisėms ginti Katalikų Komitete. Komitetas nuolat prašė valdžią sugrąžinti vyskupą Steponavičių į pareigas Vilniaus arkivyskupijoje. Nuotr. Lietuvių Informacijos Centro, 351 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

VLIKO REZOLIUCIJA 16-TAI PASAULINĖS ANTIKOMUNISTINĖS LYGOS KONFERENCIJAI, ĮVYKUSIAI RUGSEJO 19-23 LIUKSEMBURGE

Atsižvelgiant, kad Europos Parlamentas 1983 sausio 13 d. priėmė rezoliuciją apie padėtį Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje, imdamas dėmesin:

kad 45 Estijos, Latvijos ir Lietuvos piliečiai 1979 m. bendrą deklaraciją Maskvoje ragino Jungtines Tautas pripažinti Pabaltijo valstybių teises į tautų apsisprendimą ir nepriklausomybę;

kad dvišaliniams sutartimis Sovietų Sąjunga garantavo trijų Pabaltijo valstybių jų teritorinę neliečiamybę ir amžiną taiką;

kad Helsinkio Baigiamoji Akto VIII straipsnis užtikrina tautų apsisprendimą ir teisę visiškai laisvai nustatyti, kada ir kaip jos ras tinkamą, jų vidaus ir užsienio politiką padėti;

kad šių trijų nepriklausomų ir neutralių valstybių okupacija buvo įvykdyta Sovietų Sąjungos 1940 metais pasiremiant Molotovo-Ribbentropo paktu;

kad Sovietų įvykdyta Pabaltijo valstybių aneksija yra nepripažinta daugelio Europos valstybių ir kitų demokratijų, ir kad po jų užgniauzimo aštuonerius metus trukusios karinės rezistencijos ir masinių deportacijų Pabaltijo tautos ir toliau tęsia kovą dėl laisvės ir gina žmogaus teises, nežiūrint įkalinimų, masinių deportacijų ir izoliavimo psichiatrinėse ligoninėse; ir

kad Europos Parlamentas kreipėsi į Europos Bendruomenės užsienio reikalų ministerius ragindamas pateikti Pabaltijo valstybių klausimą Jungtinių Tautų dekolonizacijos komitei ir kad šių tautų nedalia būtų svarstoma Helsinkio Baigiamoji Akto peržiūros konferencijoje; ir šiuo remiantis

NUTARĖ, kad 16-oji Pasaulinės Antikomunistinės Lygos

konferencija pilnai remia 1983 m. sausio 13 d. Europos Parlamento rezoliuciją apie padėtį Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje ir pažymi, kad Lietuvos, Latvijos ir Estijos tautos ne pačios pasirinko sovietinę sistemą, bet ji buvo joms primesta jėga ir sąmokslo; ir

NUTARĖ, kad šios konferencijos dalyviai suaktyvintų savo pastangas siekti tautų apsisprendimo bendrai, ir ypač Lietuvos, Latvijos ir Estijos suvereninių teisių vykdymo atstatymo.

-o-

Ši rezoliucija buvo pasiūsta WACL (World Anti-Communist League) sekretoriui rugpjūčio 5, kad ji būtų įtraukta į konferencijos darbų tvarką. WACL sekretoriatas pranešė VLIKUI, kad Lietuvos klausimas yra įtrauktas į š.m. rugsėjo 21 darbo tvarką. Šioje konferencijoje dalyvauja VLIKO pirmininkas dr. K. Bobelis ir VLIKO narys inž. L. Grinius.

NIJOLĖ SADŪNAITĖ SLAPSTOSI

Protestantų laikraštis "Kankinių Balsas", kuris yra leidžiamas daugiau negu penkiasdešimtyje pasaulio kraštų, viename iš paskutinių savo numerių pristato lietuvių buvusią sąžinės belaisvę Nijolę Sadūnaite kaip šviesų aukos už tikėjimą ir žmonių meilės simbolį.

Laikraštis primena, kad Nijolė Sadūnaite už ištikimybę savo tikėjimui ir už drąsą jo išpažinimą yra atlikusi sunkią kalėjimo ir tremties bausmę, jos brolis yra taip pat suimtas, o ji pati dabar slapstosi, nes jai gresia vel suėmimas.

Protestantų laikraštis cituoja žodžius, kuriuos Nijolė Sadūnai-

Lietuviai vyskupai kreipiasi

Pagarbintas Dievas visuose savo darbuose, — sako Dievo įkvėptas Švento Rašto autorius (Psl. 144, 13). Šventieji yra Dievo visiško tobulumo ir meilės atspindžiai. Jie yra tarsi šviesūs kelrodžiai, kai žmonių silpnybės ir ydos aptemdo jų gyvenimą. Jie yra krikščioniškojo ir kiekvienam žmogui derančio gyvenimo pavyzdžiai.

Tokių šviesos kelrodžių lietuvių tautai yra jos sūnus šv. Kazimieras, miręs 1484 kovo 4, vos 24 metų jaunuolis. Visa Bažnyčia, bet ypatinai Lietuvių tauta minės šv. Kazimiero mirties 500 metų sukaktį. Popiežius Urbanas VIII 1636 šv. Kazimierą paskyrė Lietuvos globėju, o popiežius Pijus XII 1948 paskelbė jį viso pasaulio lietuvių kilmės jaunimo globėju.

Lietuvių tauta priėmė Kristaus mokslą ir krikštų įsijungė į Vakarų Bažnyčios tautų eiles tik XIV amžiaus pabaigoje. Šv. Kazimiero, Lietuvos-Lenkijos valdovo sūnaus, veikla ir jo gyvenimo pavyzdys, jo herojiškos dorybės turėjo didelės reikšmės tam, kad krikščionybė Lietuvoje ne tik subrendo, bet išliko gyva ir aktyvi.

Būdama ant kelio tarp Rytų ir Vakarų militarinių, politinių ir religinių kovų XII-XVII šimtmečiuose, Lietuva, tada dar didelė valstybė, ne kartą buvo lemianti tvirtovė, apsaugojusi Vakarų Europą nuo pavojų iš Rytų. Tose kovose teko daug kentėti ir Lietuvai.

XVIII šimtmečio pabaigoje Lietuva neteko nepriklausomybės, ir tai truko iki 1918 metų. Per tą laiką lietuvių tautai ir Katalikų Bažnyčiai Lietuvoje teko patirti daug sunkumų: daugybė jos geriausių sūnų ir dukterų žuvo Rusijoje ir Sibire, ir pati Lietuva gyveno tokius laikus, kad jai tiko "Kryžių Šalies" vardas. Tačiau tauta ne tik nežuvo, bet, likdama ištikima Dievui, Šv. Petro sostui, liko nugalėta. Jai švietė šv. Kazimiero, skausaus jaunuolio, ypatingo garbinimo, vargšų mylėtojo pavyzdys. Jo pavyzdys tiek paveikė lietuvių tautą, kad dėl žmonių pamaldumo, pasireiškusio įvairiomis Marijos garbinimo formomis, Lietuva gavo "Marijos Žemės — Terra Mariana" vardą.

Net ir sunkiausiais laikais, kai Rusijos caro valdžia trukdė kunigų paruošimą, uždraudė ir sunaikino vienuolynus, vis tiek Lietuva turėjo pakankamai savų kunigų, buvo slapty vienuolijų. Ne tik gyvenantieji Lietuvoje, bet ir ištremtieji iš Lietuvos ir Rusiją ten taip pat vykdė apaštalių misiją. Lietuvių ateivių Amerikoje buvo tokia dvasia, kad, būdami beturčiais, kūrė parapijas, statė bažnyčias, išauklėjo šimtus savų jaunų kunigų, steigė vienuolynas, šalpos draugijas,

daugelių atvejų pasirinkdami šv. Kazimierą savo globėju.

Ir dabar svetimų okupuotoj Lietuvoje, žiauriuose ateistinio komunizmo sąlygose, Lietuvos katalikai pasižymi savo drąsa, užsidegimu, noru likti ištikimais Dievui ir Bažnyčiai. Dvasinių pašaukimų į kunigus ir vienuolinių gyvenimą ten yra daugiau negu kai kuriuose laisvo pasaulio kraštuose. Visas pasaulis žino, kad šimtai tūkstančių lietuvių yra mirę kalėjimuose, Sibire vergų darbo stovyklose už savo krikščionišką ištikimumą, už laisvės ir kitų žmogaus teisių gynimą. Likusieji Lietuvoje kovoja už tas pačias teises. Daugelio kovojusių ir šventai mirusių vardai bei jų darbai gal nebus įrašyti į Bažnyčios paskelbtų šventųjų sąrašus, bet jų, kankinių ir išpažinėjų, vardai yra įrašyti Viešpaties knygoje.

Minint šv. Kazimiero mirties 500 metų sukaktį, primenam lietuvių tautos praeitį ir dabartį, norėdami parodyti, kokios reikšmės šio švento jaunuolio, Lietuvos valdovų palikuonio, gyvenimas ir dorybės turėjo ir turi Lietuvos religiniam gyvenimui.

Kai šiandien pasaulyje vyksta atvira kova materialistinio ateizmo prieš religiją, ypač prieš krikščionybę, kai žmonijai gresia pavojus, kilęs iš materialistinės pasaulėžiūros, technikos panaudojimo žmonėms žudyti, suaugusiems ir negimusiems, kai nebranginamas skaitus gyvenimas, o nedoras pateisinamas, pasistenkim padėti žmonijai pasipriešinti tom klaidinančiom pažiotrom. Susipraskim ir daugiau paisykim Bažnyčios balso, raginančio mus atsisgręžti į dvasines vertybes.

Ateinantieji 1984 metai tebūnie šv. Kazimiero metai ne tik lietuvių tautai, bet ir visam krikščioniškam pasauliui. Per tuos metus pasistenkim geriau pažinti šv. Kazimierą, pamilti jį ir jo praktikuotas dorybes. Jo pavyzdžiu melskim Marijos globos lietuvių tautai, o savo asmeniškam gyvenimui — vienybės, ištvermės bei drąsos kovoti už lietuvių tautos laisvę ir tuos idealus, kurie yra visos žmonijos idealai: laisvė tikėti, savo tikėjimą praktikuoti ir naudotis pagrįdintomis žmogaus teisėmis.

Švęskim tad Lietuvos ir jaunimo globėju 500 metų mirties sukaktį kaip įmyndami iškilmingiau. Tebūnie šie metai minimi kiekviename žemės kampely, kur gyvena lietuvių kilmės žmonės, mūsų asmeniniam ir mūsų tautos dvasiniam atsinaujinimui bei moraliniam pakilimui.

Šventas Kazimieras, globok savo tautą ir užtark mus pas Viešpatį.

Visuomet su Jumis Kristuje, Dievo ir Tėvyinės meilėje,
Arkivysk. Povilas Marcinkus
Arkivysk. Antanas C. Salata
Arkivysk. Jonas Bulaitis
Vysk. Vincentas Brizgys
Vysk. Antanas Deksnys

— Vysk. Vincentas Brizgys popiežių Joną Paulių II vyskupystę 25-rių metų sukakties progą savo ir visų lietuvių vardu pasveikino specialiu laišku. Dabar gavo iš popiežiaus malonų laišką, padėką už sveikinimą ir per vyskupą teikiamą visiem lietuviams popiežišką palaiminimą.

— Lietuvos pasiuntinybės Washingtono namo vidaus remontas jau baigtas. Liko tik išorinis pastato atremontavimas, kuriuo rūpinasi techninė komisija.

SAVANORIAI ĮKAITAI

UŽ KUN. A. SVARINSKĄ

"Švento Maksimilijono Kolbės sekėjai Lietuvoje", — tokia antrašė Briuselyje veikiančio Spaudos Informacijų Centro — Centre d'Information de Presse — biuletėnis prancūzų kalba paskelbė žinią apie devynių lietuvių tikinčiųjų pareiktą norą už kunigą Alfonsą Svarinską eiti į kalėjimą arba į darbo stovyklą.

Biuletėnis pateikia devynių lietuvių tuo klausimu Vilniaus Saugumo Komiteto viršininkui pasiūstą pareiškimo pilną prancūzišką vertimą. Pareiškime rašoma:

"Nacių eesininkai, nors laikomai žiauriausiais, priimdavo įkaitus net pasmerktam mirši ka-

liniui. Visiem žinomas įvykis kai Osviencimo lageryje bado mirtimi mirė kun. Maksimilijonas Kolbė, kaip įkaitas už mirtį pasmerktą gausios šeimios tėvą. Jūs vadinate save atstovais humaniškausios valstybės pasaulyje, — rašo pareiškime Vilniaus Saugumo Komiteto viršininkui devyni lietuviai tikintieji, — todėl mes kreipiamės į jus ir prašome priimti įkaitais už katalikų Bažnyčios kunigą Alfonsą Svarinską. Mes žemiau susirašę asmenys sutinkame eiti į kalėjimą ar darbo stovyklą įkaitais už kunigą Svarinską. Prašome mūsų pareiškimą patenkinti."

GARSAS

Publication No. (USPS 214-320)

Published Monthly except July and August

LITHUANIAN CATHOLIC ALLIANCE OF AMERICA

341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207

Tel. 827-1351

Second Class Postage Paid at Brooklyn, N.Y., Post Office

POSTMASTER: Send Change of Address Notice to:

P. O. Box 92 (71-73 S. Washington St.), Wilkes-Barre, Pa. 18703

Subscription \$5.00 per year Advertising Rates on Application

Raštas (straipsnius ir korespondencijas) redakcija taisy savo nuožūra. Neapsauidintus raštus grąžina tik paties autoriams prašant.

\$5.00 of insurance premium per year is applied to subscription of Garsas

PASIDAIRIUS PAS SAVE IR KITUR

(atkelta iš 1 psl.)

Jnašu tame istoriniame Bažnyčios susirinkime.

SUKAKTUVININKAS ISTORIKAS

Šių metų spalio 28 d. istorikas Simas Sužiedėlis sulaukė 80 metų. Ne vien mokslininkas istorikas, bet ir iškylus kultūrininkas, visuomenininkas, žurnalistas, redaktorius. Baigęs aukštusios istorijos ir filosofijos mokslus Lietuvos universitete 1928 m., Sužiedėlis keletą metų istoriją dėstė Rygos lietuvių gimnazijoje, o vėliau Kėdainiuose. Nuo 1939 m. pakviestas į universitetą dėstyti istorijos. Dirbo mokslinėse įstaigose, institutuose. Lankėsi užsienio universitetuose, telkdamas lietuvių istoriją. Yra parašęs keliasdešimt studijinių straipsnių iš lietuvių istorijos. Išleido kelias savo knygas, bendradarbiau su kitais istorikais. Amerikoje gyvenamas yra parašęs ir iš Jungtinių Valstybių lietuvių gyvenimo — kun. Jono Švagzdžio biografiją, Lawrence Šv. Pranciškaus lietuvių parapijos istoriją, Nukryžiuotojo Jėzaus seselių vienuolijon istoriją. Neseniai Sužiedėlis užbaigė naują Šv. Kazimiero biografiją, kuri išleidžiama minint šio šventojo mirties 500 metų sukaktį.

Į Jungtines Valstybes Simas Sužiedėlis atvyko 1948 metų pabaigoje drauge su žmona Antanina (Klioryte) ir penkiais sūnumis. Apsistojo Brocktone, Mass., ir ten tebegyvena. Iš pradžių teko jam griebtis eilinio fizinio darbo, besirūpinant savo gausios šeimos išlaikymu, moksliniu. Visi jų sūnūs baigė aukštusios mokslus.

1950 metais Sužiedėlis pradėjo redaguoti savaitraštį "Darbininką", tada ėjusį Bostone. Kai "Darbininkas" 1951 susijungė su Brooklynne ėjusia "Amerika" ir Pittsburghe leisto-

mis "Lietuvių žiniomis", Sužiedėlis "Darbininko" vyr. redaktoriaus pareigose Brooklynne išbuvo penkiolika metų. Vėliau jis buvo "Encyclopedia Lituanica" vyr. redaktorium, prieš tai gausiai praturtinęs Lietuvių Enciklopediją savo straipsniais iš istorijos.

Visuomeninėje veikloje Sužiedėlis daugiau šia pasireiškė, būdamas Ateitininkų federacijos vadu nuo 1952 metų iki 1963 metų. Pastaruoju metu Sužiedėlis ruošia naują Lietuvių enciklopedijos papildymų tomą. Jis mėgiamas ir kaip paskaitininkas, kviečiamas ypatingomis progomis.

Jau keliolika metų mieląjį sukaktuvinį vargina artritas, nepagalvėdamas dažnų ir didelių skausmų. O visi neseniai susirgo ir sunegalavusia širdimi. Visada Sužiedėlis sugebėjo nuslėpti savo skausmus nuo kitų, kantriai tęsdamas savo mėgiamą kūrybinį darbą.

DU VIENMEČIAI ...

Pažymint reikšmingas sukaktis, norisi prisiminti du vienmečius, nors ir ne "tikrus" sukaktuvinius. Ties du vienmečiai — komp. Aleksandras Aleksis ir mūsų šios Lietuvos Katalikų Susivienijimas. Iš tikrųjų komp. Aleksis net vienu mėnesiu vyresnis už Susivienijimą. Aleksis gimė 1886 m. spalio 10 dieną, o Susivienijimas įsteigtas tų metų lapkričio 22 d. Būtu džiugu, jei už trejų metų galėtume šiu dviejų šimtinių sukaktis švęsti drauge.

Mūsų Susivienijimo ilgametis narys, daugelio seimų pirmininkas, komp. Aleksandras Aleksis savo 97-tąjį gimtadienį minėjo ne tik drauge su savo žmona Marcele, daugelio darbų bendradaryste, bet ir buvo aplankytas jam brangi asmenų. Tarp jų buvo Waterburio Šv. Juozapo lietuvių parapijos klebonas kun. Jurgis Vilčiauskas ir para-

pijos choro nariai. Komp. Aleksis gyvena Waterbury jau beveik 60 metų. Per 50 metų jis vadovavo Waterburio chorui, todėl choro atsilankymas buvo jam labai mielas. Svečiai nustėbo, kai į jų dainavimą jo kambary įsijungė ir pats kompozitorius, puikiai atsimindamas netik savo kūrybinių žodžių.

Mieloj kompozitoriaus fizinė jėga yra stipriai susilpnėjusi, bet jo atmintis šviesi, nuotai — giedri. Žinoma, netruksta ir liūdesnio, kad iš visų būvusių artimų bendradarbių tautiniame darbe jis likęs tik vienas. Nebėra nei Leonardo Šimučio, nei Kazio Pakšto, nei Mato Zujaus, nei Aleksandro Račkaus, nei Juozo Šoliūno, nei daugelio kitų. Visi jie buvo už jį jaunesni... Komp. Aleksis dabar būna poilsio namuose, kasdien lankomas savo žmonos, nuostabių lietuviškų darbų vykdytojos ir rėmėjos.

j.b.l.

1933 metais spalio 19 iš Sovietų kalėjimų grįžę lietuviai kunigai. Iš k. A. Pronckietis, K. Jursėnas, V. Čegis, V. Paškevičius, V. Ilginis, vysk. T. Matulionis, M. Bugenis, J. Paulavičius, V. Dainys, J. Ladyga, trūksta kun. K. Velička

PRIEŠ 50 METŲ GRĮŽO PIRMIEJI KALINIAI IŠ SOVIETŲ KALĖJIMO

Tai atsitiko 1933 metais spalio 19, ketvirtadienį, 8:35 val. vakare. Į Kauno geležinkelio stotį įvažiuojo traukinys, kuris vežė pirmuosius kalinius iš Sovietų Sąjungos kalėjimų. Jų buvo 17: 14 kunigų ir 3 civiliai.

Kauno geležinkelio stotyje ir aikštėje prie stoties buvo didžiulė žmonių minia, kokia 20,000. Perone traukinio laukė aukštieji dvasininkai, profesoriai, karininkai, studentai. Priėmė daugybę gėlių.

Traukiniui sustojus, karo invalidų orkestras grojo iškilmingus sutikimo maršus, žmonės šaukė valio ir mėtė į viršų kepurės, skrybėles, o vagonų languose pasirodė suvargę, išblyškę veidai. Jie buvo apsvilkę skudurais. Kažkokios būtybės lyg iš kitos planetos. Jie grįžo iš sovietinio rojaus.

Geležinkelio stotyje juos kalbama pasveikino Kauno katedros klebonas kanauninkas Povilas Dogelis. Orkestras vėl grojo maršus. Minia vėl šnėkavo. Kaliniai juk grįžo į laisvę!

Autobusai kalinius nuvežė į Šv. Zitos viešbutį, kur jie pradėjo naują gyvenimą.

Kas tie kaliniai?

Revoliucijos metu visa buvo naikinama, kas krikščioniška, kas priminė Dievą. Kunigai buvo kišami į kalėjimus, kad jie atlikinėjo savo pareigas.

Pokario metais, kai gyvenimas kiek aprimo ir susitvarkė,

kaimyninės valstybės pradėjo derybas su Sovietų Sąjunga, kad jų žmonės būtų paleisti iš kalėjimų. Pasiūlyta pasikeisti mainais, nes ir kitų valstybių kalėjimuose buvo patekusių komunistų už revoliucinius veiksmus.

Tuose kalėjimuose buvo ir lietuvių kunigų ir civilių, kurie buvo patekę kalėti kaip sąžinės kaliniai.

Lietuva su Rusija pasirašė sutartį 1920 metais. Lietuva buvo pripažinta kaip nepriklausoma valstybė. Ji savo atstovų Maskvoje pasakė Jurgį Baltrušaitį. Jis buvo gimęs Lietuvoje, išsimokslinęs Rusijoje, pagarsėjo kaip poetas simbolistas, taip pat kaip ir vertėjas Vakarų Europos autorių į rusų kalbą. 1919 metais jis buvo išrinktas Rusijos rašytojų draugijos pirmininku. Jis savo pažintis ir savo įtaką panaudojo Lietuvos reikalui.

Vienas iš pirmųjų jo žygių ir buvo derybos su Maskva dėl pasikeitimo kaliniais. Derybos jau buvo pradėtos 1923 m. Jas vedė pasiuntinys Jurgis Baltrušaitis, jam talkino, pasiuntinybės patarėjas H. Rabinavičius (1892-1962), kuris save laikė žydų kilmės lietuviu. Lietuviai pateikė kalinių sąrašą, kuriame daugiausia buvo kunigai.

Deryboms pasibaigus, Maskva sutiko išleisti 17 kalinių, o Lietuva už tai turėjo išleisti 24

politinius kalinius. Sovietiniame sąraše pirmuoju buvo įrašytas Kasperaitis, nuteistas Lietuvos teismo kalėti 30 metų už revoliucinę veiklą. A. Sniečkus buvo įrašytas ketvirtuoju kaip nuteistas 15 metų. Trečdalis buvo nelietuviškų pavardžių. A. Sniečkus tuo metu dar nebuvo pasizymėjęs komunistas. Netrukus jis slapta grįžo į Lietuvą ir toliau veikė pogrindyje. Kai 1940 Lietuvą okupavo Sov. Sąjunga, Sniečkus tapo vienu iš pagrindinių sovietinio komunizmo šulų, pasidarė net pirmuoju partijos sekretoriumi.

Lietuviškame sąraše pirmuoju buvo įrašytas Teofilis Matulionis. Kad jis yra slaptas vyskupas, težinojo tik vienas kunigas, kuris dalyvavo jo konsekracijoje.

Kellonė iš kalėjimų į Lietuvą

Lietuviai kunigai iš jvairių kalėjimų buvo survežti į Maskvą. Pradžioje jie buvo Butyrkų kalėjime, paskui perkėlė į buvusią cerkvę, kur kalinius užpuolė milijonai blakių. Iš ten perkėlė kitur, kur buvo ir vysk. Matulionis. Ten jau gaudavo maisto iš Lietuvos pasiuntinio Jurgio Baltrušaičio. Lubiankos kalėjime buvo 1933 rugpjūčio 28.

Ten juos parengė kelionė į Lietuvą. Vežė prekiniam vagonu, kuris turėjo narus iš lentų. Vienoje grupėje buvo kunigai, o už pertvaros Ona Gineitienė, pakliuvusi už rožančių, agronomas Steiblys ir muzikas-vargonininkas Jasenauškas.

Į Indoros stotį Latvijos pasienyje kalinių pasitikti iš Lietuvos nuvyko Kauno arkivyskupo delegatas kun. V. Mieleška, Rygos vyskupo padėjėjas vysk. J. Rancans (Latvijos seimo vice-pirmininkas, iki 1917 m. Kunigų seminarijos profesorius Petrapiilyje) ir Rygos kunigų seminarijos inspektorius kun. Aleksandras Novickis.

Kaliniai, išlipę iš vagono ir pajutę, kad jie yra laisvėje, visi buvo labai sujudintai. Puolė ant žemės ir ją bučiavo, vilgė savo ašarom.

Jie atrodė labai baisiai. Nuo bado ištinę veidai, apsvilkę skudurais, rankose turėjo tik maišelį su visu savo turtu.

Vysk. J. Rancans patikrino kiekvieno dokumentus, ir tada nusivedė į gražų Latvijos vagoną. Ten kiekvienam nurodė vietas. Mons. A. Novickis patikrino kiekvieną bažnytinį požūrį. Jis paklausė Teofilį Matulionį, ar jis tikrai yra vyskupas, kada ir kieno konsekrutas. Atsakyta teigiamai. Tada paskelbė, kad jo pareiškimas yra tikras.

Vyskupas Rancans sukviėtė visus arčiau ir uždėjo jam ant galvos vyskupiską pjusę (raudoną kepuraitę). Visi buvo nušėbę, o kiti net sumišo. Tik dabar pasirodė, kad vyskupas Matulionis savo nusižeminimu sugebėjo saugoti savo vyskupiskąjį orumą. Iš jų grupės tik vienas kun. A. Pronckietis žinojo tą paslaptį, nes dalyvavo jo konsekracijoje.

Daugpilyje jie išlipo iš vago-

no ir ėjo aplankyti Šv. Petro bažnyčios. Daugpilyje kadaise mokėsi ir vysk. Teofilis. Keista tai buvo procesija. Jos priekyje ėjo du vyskupai. Jų vienas buvo su kalinio drabužiais, nuskrūgęs, suvargęs, o ant galvos buvo raudona kepuraitė.

Traukiniui įvažiuojant į Lietuvą, kiekvienoje stotyje juos pasitiko daugybė žmonių, pasitiko organizacijos su vėliavomis.

Kalinių sąrašas

Tie kunigai kaliniai buvo suminti įvairiu metu, nuteisti, kam jie ėjo savo kunigiškas pareigas, sėdėjo įvairiuose kalėjimuose.

Vysk. Teofilis Matulionis.

Kun. Augustinas Pronckietis, gimęs 1886, įšventintas 1910, ilgai buvęs Šv. Kotrynos bažnyčios vikaru Petrapiilyje, o vėliau klebonu. Suimtas 1932 balandžio 15.

Kun. Kazimieras Jursėnas, gimęs 1887, įšventintas 1910, buvo klebonu lietuviškoje Rabinavičių parapijoje Mohilevo gubernijoje. Į kalėjimą pateko 1926.

Kun. Kazimieras Velička, gimęs 1859, įšventintas 1887, dirbo sielovadoje Petrapiilyje, į Sibirą pateko 1931.

Kun. Vytautas Paškevičius, gimęs 1882, įšventintas 1906, darbavosi Mohileve, 1930 ištremtas į Solovkų salas.

Kun. Vincentas Ilginis, gimęs 1886, įšventintas 1909, darbavosi Charkove, suimtas 1926.

Kun. Mykolas Bugenis, gimęs 1888, įšventintas 1913, buvo Šv. Kotrynos vikaru Petrapiilyje, Omsko klebonu, suimtas 1930.

Kun. Jonas Paulavičius, gimęs 1877, įšventintas 1900, išbuvo Kalūgoje 21 metų. Suimtas 1931.

Kun. Vincentas Dainys, gimęs 1877, įšventintas 1903, darbavosi Pskove, o vėliau Petrapiilyje. Suimtas 1928.

Kun. Jonas Ladyga, gimęs 1869, įšventintas 1894, suimtas 1930.

Kun. Vladas Čegis, darbavosi Gatčinoje ir Petrapiilyje, suimtas 1931.

Trys grįžę pasauliečiai buvo: Ona Gineitienė, agronomas Steiblys, vargonininkas muzikas Jasenauškas.

Iš jų du karo metu pasitraukė į Vokietiją, paskui atvyko į Ameriką. Kun. Kazimieras Jursėnas pakeitė savo pavardę, pasidarė Jursėnas, gyveno Chicagoje ir ten mirė. Kun. Vladas Čegis gyveno Philadelphiaje ir ten mirė.

-o-

Praėjo 50 metų. Ir šiandien vyksta tas pats, gal net dar labiau spaudžiami žmonės, kišami į kalėjimus tik dėl to, kad jie nori ištikimai išpažinti savo religiją. Naujo skurdo, vargo ir ašarų pripildė kalėjimai ir nušėbę žmonių širdys, belaukdamos geresnių laikų.

Bet jų vargai, jų auka nenueis veltui. Jie stiprina žmonių tikėjimą, stiprina ir ugdo pačią tautą. Kankiniai niekada nežūsta. Jie gyvena ir šviečia šimtmečius. (p.j.)

DARIUS IR GIRĖNAS IŠKILMINGAI PAGERBTI JŲ ŽUVIMO VIETOJE.

Liepos 17 Soldine, kuris dabar priklauso Lenkijai, iškilmingai buvo pagerbti lietuviai lakūnai — Darius ir Girėnas, tra-

giškai žuvę prieš 50 metų — 1933 liepos 17.

Prieš šias iškilmes pirmiausia buvo atstatyti ir restauruoti

jų paminklai, aptvarkyta jų žuvimo vieta. Čia daug prisidėjo Lenkijos lietuviai, taip pat restauracijos darbais rūpinosi ir vaivadijos valdžia.

Liepos 17 iš visos Lenkijos suvažiuojo lietuviai, iš viso per 2000. Garbės sargybose stovėjo ir Lenkijos kareiviai, dalyvavo

Lenkijos valdžios žmonės. Buvo atlaikytos iškilmingos pamaldos, laikė lietuviai kunigai. Pamaldose Lenkijos valdžios žmonės nedalyvavo.

Iškilmes plačiai aprašė Lenkijos vakarų rajono dienraštis Gazietta Lubuska liepos 20 laidoje. Įdėjo ir eilę nuotraukų. Straipsnio pabaigoje vietos gyventojai ir turistai kviečiami lankyti šią vietą, susipažinti su lietuvių tautos didvyrių žygio istorija ir taip pat su įdomia paties paminklo praeitimi.

— Septintoji Lietuvių tautinių šokių šventė įvyks 1984 liepos 1 Cleveland, Ohio, modernaus Koliziejus patalpose. Koliziejus yra modernus, arenos pobūdžio kompleksas, specialiai pastatytas didelio masto renginiam. Aplink areną yra 17,000 sėdimų vietų žiūrovams. Patalpos vėsinamos. Šios tautinių šokių šventės rengimo komiteto pirmininku LB krašto valdyba paskvietė dr. Antaną Butkų.

— Agnietė ir Vincas Paruliai, gyvenę Worcester, Mass., susituokė 1913 rugpjūčio 13 Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje. Jie abu yra 92 metų amžiaus. Šiomet rugpjūčio 13 mišiomis jie paminėjo savo moterystės 70 metų sukaktį, dalyvaujant vaikams ir anėkam.

Darius ir Girėno žuvimo vieta, kur šią vasarą, minint jų žygio 50 metų sukaktį, buvo didelės iškilmės. Nuotr. Ed. Karmazino

KAIP ATVEŽĖ AIRIŲ DOVANOTĄ MARIJOS STATULĄ Į LIETUVĄ

Kankinių tautos dovana

Prieš kelis metus Airijos katalikai padovanojo persekiojamiems Lietuvos katalikams simbolinę dovaną — Marijos statulėlę, kuri turėjo būti Vilniaus Aušros Vartuose. Sovietinė valdžia nesutiko, kad ši statulėlė būtų pagabenta į Lietuvą, ir todėl laikinai buvo saugojama Londone Šv. Kazimiero bažnyčioje.

Delegacijos tikslas

1983 sausio mėnesį po Angliją ir Airiją važinėjo dvasininkų „ekumeninė delegacija“ iš Tarybų Sąjungos. Delegaciją organizavo Religijų reikalų taryba, ir jos tikslas buvo ne ekumenizmas, bet propaganda, kad Sovietų Sąjungoje esanti tikėjimo laisvė.

Maskvos instrukcijos

Maskvoje instruktažo metu, kaip dvasininkai turi laikytis kelionės metu, Šakių dekanas mons. J. Zemaitis paklausė atsakingą RRT darbuotoją, ką jam daryti, jei Airijos katalikai prašys parvežti Švč. Mergelės Marijos statulą į Lietuvą. Pareigūnas sakė, jog galįs paimti. Atrodo, kad Airijos katalikai su savo reikalavimais persiūsti statulą į Lietuvą jau taip buvo sovietinei valdžiai įgrįšę, kad ši ryžosi panaudoti šią delegaciją statulos pagabenimui į Lietuvą.

Dubline sovietinės ambasados darbuotojai džiaugėsi, džiaugėsi,

kad galų gale atsikratys Marijos statula.

Maskvoje statulų atėmė

Delegacijai sugrįžus į Maskvą, prisistatė muftinės darbuotojai ir statulą atėmė. Pavykęs į namus, mons. J. Zemaitis paskambino RRT įgaliotiniui Petruui Anilioniui pranešdamas apie nemalonų įvykį. Po kiek laiko RRT įgaliotinio pavadootojas Juozėnas pranešė, kad Marijos statulą bus galima pasiimti, tik ji turės būti Šiluvos bažnyčioje. KGB nenorėjo, kad statula liktų sostinėje ir ją trauktų maldininkus.

Tyliai nuvežta į Šiluvą

Pagaliau Airijos katalikų dovaną mons. Juozas Zemaitis ir Šiluvos dekanas Vaclovas Grauslys iš Maskvos parvežė į Lietuvą vasario 16, būtent tą dieną, kai viso pasaulio lietuviai mini sunkiai atkovotos Lietuvos nepriklausomybės sukaktį.

Ne be RRT įsikišimo, Airijos katalikų dovana į Šiluvą buvo nugabenta tyliai, be iškilnių. Kunigai ir tikintieji apie tai nebuvo informuoti. O kad Airijos katalikai liktų patenkinti tokio tylio dovanos priėmimu, RRT įsakė, kad vysk. L. Povilonis Airijos kardinolui pasiųstų padėką.

Šis Švč. Marijos statulos pagabenimas pagal KGB planą turėjo būti įrodymu, kad Lietuva nėra kankinių tauta. Šis įrodymas buvo reikalingas šiuo metu, kai vienas iš geriausių Lietuvos Bažnyčios sūnų — kun. Alfonsas Svarinskas okupanto ranka buvo įmestas už grotų.

-o-

Lietuvos katalikai labai šiltai prisimena savo brolius Airijoje ir jiems yra labai dėkingi už solidarumą ir maldas tuo momentu, kai reikia eiti erškėčiuotu keliu. Ypatinę vietą Lietuvos tikinčiųjų širdyse yra užėmęs Kestono kolegijos direktorius Michael Bourdeaux, parašęs ne vieną knygą apie Lietuvos katalikų vargus.

Dešinėje — Airių dovanota Lietuvai Marijos statula, kurią vasario mėnesį atvežė į Lietuvą. Dabar statula patalpinta Šiluvos bažnyčioje. Dešinėje — Msgr. Juozas Zemaitis, Šakių klebonas, kuris 1983 m. sausio mėn. su sovietų dvasiškų delegacija atvyko į Angliją ir Airiją ir iš ten parvežė Marijos statulą. Abi nuotraukos — Lietuvos Informacijos Centro, 351 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

LIETUVA PRANCŪZŲ SPAUDOJE

Pastaraisiais mėnesiais prancūzų spaudoje, kurią žiniomis aprūpina ELTOS biuletenio prancūzų k. redaktorė Birutė Venskuvienė, buvo nemažai kalbama apie Lietuvą, ypač religijos klausimais. Paryžiaus dienraštis *Le Figaro* ir *L'Aurore* birželio

20 rašė, jog, nepaisant sovietinės spaudos šyškėčių žinių apie popiežiaus Jono Pauliaus II-jo lankymąsi Lenkijoje, pabaltiečiai juo labai domėjosi. Anot dienraščio, 43-iems metams praėjus po Pabaltijo valstybių įjungimo į Sovietų Sąjungą, Estijoje, Lietuvoje ir Latvijoje tebesijaucia pasipriešinimas sovietams. Šioji potenciali opozicija ypač pasireiškia „nuolatinės religinės veiklos palaikymu krašto nacionalizmo pavidalu“. Pradirinama, jog 1980 rugpjūčio mėn. įvykiai kaimyninėje Lenkijoje turėjo „nepaneigiamą poveikio“ Vilniuje, Kaune ir Tallinne, kur „tam fikrų šaltinių žiniomis“, įvykio protesto streikai dėl pragyvenimo brangumo. Tie patys dienraščiai liepos 6 komentavo šiąs Lietuvą. Dienraščiai cituoja Vatikano sluoksnius, kurie netiki tokio vizito galimybe, nes savo lankymosi Lenkijoje metu popiežius net negalėjo apsilankyti Liubline — „Kauno ir Lietuvos artumas įvarė baimės Varšuvos valdžiai ir ypač Maskvai“.

Prancūzų spaudoje plačiai nuskambėjo ir kun. A. Svarinsko nuteisimas bei kun. S. Tamkevičiaus suėmimas, apie kuriuos rašė *Le Monde* (gegužės 6), *Le Figaro* ir *L'Aurore* (gegužės 7), *La Famille Chretienne* (gegužės 26) ir *La Croix* (gegužės 26). Minima kun. Svarinsko energinga veikla Tikintiesiems Ginti Komitete ir jo atsivardinimas Lietuvos Katalikų Bažnyčiai bei tikintiesiems. Išsamus straipsnis vardu „Pabaltijo šalys — Dievo, kurio neįmanoma išvyti“ pasirodė savaitraštyje *La France Catholique* (1983.V.27). Straipsnio autorius, kun. Rene

Laurentin pateikia išsamią Lietuvos istorijos apžvalgą, apie religijos persekiojimą, lietuvių rezistenciją, pogrindžio spaudą. Jis pabrėžia, jog „ši tauta ir ši Bažnyčia nenori mirti“. Rezistencija „nenuleidi rankų“, bet už tai mokama „didelė kaina“. Autoriaus nuomone, Lietuvos Katalikų Bažnyčios hierarchijos ir ryšių su Vatikanu atstatymas reiškia „svarbią pažangą“, bet Sovietų Sąjungos tikslai — „lietuvių tapatybės bei jų religijos išnaikinimas“ — lieka nepasiekiami. Prisiminęs, kad Prancūzija niekad nepripažino Pabaltijo kraštų aneksavimo, kun. Laurentin išreiškia savo pasibaisėjimą smurtu, kurio pagalba Sovietų Sąjunga išplėtė savo galybę į Latviją, Lietuvą ir Afganistaną, nepaisant diplomatinio ir pačių tautų pasipriešinimo“. Lietuvos okupacija minima ir dienraštyje *Le Meridional* (1983.VI.19) straipsnyje „Pacifizmas iš kitos pusės“, kuriame aprašomas Sovietų ginklavimasis ir jų „taikos“ propagandos veidmainystė. (Elta)

LIETUVIŠKI VEIKĖJAI „NUODIJO“ MADRIDĄ

Madrido konferenciją iš „tarybinės“ perspektyvos *Gimtąjame Krašte* (1983.VII.21) pikantiškai aprašo Vilius Kavaliauskas. Pirmiausia — „Tamsiosios jėgos“; į Madrido konferenciją beveik prieš tris metus buvo išsiurošę ir lietuviškieji „vaduotojai“, ketindami drauge su kitų šalių „reakcininkais“ „nuodyti“ atmosferą. Tada — „tamsiųjų jėgų“ globėjai: kai Washingtono valdžia paėmė „žmones su aiškiai išreikštomis imperialinėmis ambicijomis“, ir lietuviškuosius „buržuazinius nacionalistus... vėl įkvėpė viltis, kad pavyks sukliudyti taikiam Europos šalių dialogui“. JAV-ų delegacija Madride kaltinama „konfrontacijos didinimu“ — jau 31 mėnuo, kai Amerikos atstovai „tik kalba apie kitų vidaus reikalus“, „šmeizija“ socialistines šalis. Galiausiai — „kilnioji“ Tarybų Sąjunga, kuri „kilniaširdiškai“ priėmė kompromisinį Ispanijos pasiūlytą baigminio dokumento projektą. Washingtonas nenorėjo jo priimti, bet savo sąjungininkų, ypač V. Vokietijos spaudžiamas, turėjo nusileisti: „amerikietiški antrankiai... nukrito“. Nė žodelyčio apie žmogaus teisių klausimą, apie JAV-es ir Sovietų Sąjungą skyrusias svarbias problemas.

Is šito *Gimtąjame Krašte* apžiūrėjimo aiškiai matyti kaip jie neteisingai su iškreipytais faktais bando klaidingai informuoti skaitytojus. Visas Vakarų pasaulis žino, kad Madrido konferen-

PREZIDENTAS PRIĖMĖ REDAKTORIUS

Prez. R. Reagan, kaip ir kiti JAV prezidentai, kiekvienieriais metais pakviečia keletą kartų įvairių tautybių laikraščių ir radijo programų redaktorių į Baltuosius Rūmus.

Spalio 18 įvairių tautybių 96 redaktoriai susirinko prie Baltųjų Rūmų esančiame administracijos pastate, kur porą valandų informacijas teikė įvairūs pareigūnai. Šiame suvažiavime dalyvavo 6 lietuviai: Bronius Nainys — Pasaulio Lietuvio redaktoriaus, Jolanta Raslavičiūtė — iš Amerikos Balso radijo, Viktoras Vaitkus — iš Waterburio lietuvių radijo, Albertas Misiūnas — iš Detroito lietuvių radijo, Martynas Gudelis — Naujiųjų redaktorių ir kun. dr. Kornelijus Bučmys — Darbininko ir Garso redaktorių.

Pirmiausia kalbėjo Edward J. Derwinski. Jis nuo 1959 sausio iki 1983 sausio buvo JAV kongresmanas iš Chicagos. Dabartinis jo oficialus titulas: Counselor of the Department of State. Jo patarimai ypač vertinami svarstant užsienio politiką Valstybės departamente.

E. J. Derwinski palietė eilę klausimų: santykiai su Sovietų Sąjunga, Izraelis-Sirija-Lebanonas, Korėjos lėktuvo tragedija, Madrido konferencija ir kt. Klausimų ir atsakymų metu Br. Nainys paprašė pasisakyti OSI įstaigos veiklos atžvilgiu. E. Derwinski priminė, kad čia daugiau nulemia vietiniai teisėjai, primindamas skirtingose sprendimus panašiose bylose Newarke ir Floridoje. Užklausus, ar JAV remtų Europos parlamento rezoliuciją Pabaltijo klausimu, jei ji būtų įnešta į Jungtines Tautas, E. Derwinski priminė neseniai prezidento Reagano per JAV ambasadorę JT atstovam įteiktą raštą, kuriame oficialiai dar kartą primenamas Pabaltijo krašto okupacijos nepripažinimas.

Donald T. Regan, Secretary of Treasury, kalbėjo apie JAV finansinę padėtį, primindamas, kad infliacija ir nedarbas mažėja, kai tuo tarpu kituose kraštuose padėtis blogėja.

Edwin Meese, Counselor to the President for the National Security Council, kalbėjo apie JAV vidaus saugumo klausimus,

narkotikų kontrolę, imigrantų reikalus.

Wendel Wilkie Gunn, Assistant Director for Commerce and Trade, svarstė JAV vidaus reikalus.

Buvo labai miela tiek konferencijos patalpose, tiek ir pačiuose Baltuosiuose Rūmuose visur matyti Liną Kojelį.

Po visų pokalbių redaktoriai buvo nuvesti į Baltųjų Rūmų valgomąjį kambarį. Svečiai susėdo prie 11 apvalių stalų. Dvyliką valandą į valgomąjį atėjo prez. Reagan. Prezidento dešinėje buvo pasodintas Darbininko redaktorių. Prie to paties stalo dar sėdėjo lenkų du atstovai, prezidento spaudos sekretorė, italų redaktorių, graikų redaktorių ir prezidento kairėje — negrų redaktorių iš Alabamos.

Baigus pietus, pirmą valandą trumpai kalbėjo ir pats prezidentas, daugiausia paliesdamas Europos ir JAV saugumą. Filmuojant 6 televizijos kameras, prezidentas dar keliolika minučių atsakinėjo į jam duodamus klausimus. Atsiveikins su prie jo stalo sėdėjusiais, prezidentas išskubėjo į kitą susitikimą. (k.b.)

PABALTIO PAVYZDYS

„Ar jūs rimtai manot, kad jei mes nustosis ginklavęsi, rytoj įžygiuos sovietai?“ Į šį Vokietijoje dažnai girdimą „pacifistų“ klausimą savo straipsnyje „Bolševikų garbės žodis ir Pabaltijo pavyzdys“, *Frankfurter Allgemeine Zeitung* liepos 3 d. numeryje, atsako Enno V. Loewenstern.

Jis aprašo Hitlerio-Stalino paktą ir Lietuvos, Latvijos bei Estijos užėmimą 1940 metais — „įvykį, kurį šiandien, po 43 metų, vėl priminė prezidento Reagano pareiškimas, jog ši aneksija esanti neteisėta ir JAV-es jos nepripažįsta“. Pabaltijo valstybių užėmimas Loewensternui yra pavyzdys kaip Sovietų Sąjunga susidoroja su nepajėgiančiomis valstybėmis. „Sovietai neįžygiuoja sekančią dieną“, rašo jis, „bet palaipsniui, ką ro-ro Pabaltijo pavyzdys“.

Vokiečių žurnalistas atpaakoja Lietuvos, Latvijos ir Estijos užėmimo detales ir pacituoja Molotovo atstovo Dekanovo pareiškimus Krėvei-Mickevičiui, jog „antrasis pasaulinis karas mums įteiks Europą, kaip prinokusį vaisių, o neišvengiamas tračiasis pasaulinis karas pasibaigs mūsų pergale visame pasaulyje“. (Elta)

VOKIEČIAI KOMENTUOJA J. SADŪNO NUTEISIMĄ

Federalinės Vokietijos parlamento (Bundestago) narys krikščionis demokratas dr. Althamer, pasiuotė laisšką Sovietų Sąjungos ambasadai Bonnoje, teirdamas apie lietuvių Jono Sadūno nuteisimą ir reikšdamas susirūpinimą jo likimu. Ambasada atsakydama paneigė, kad Sadūnas buvęs nuteistas dėl jo politinių ar religinių įsitikinimų, pažymėdama, kad jis buvo patrauktas baudžiamojon atsakomybėn už tariamą anoniminį laiškus, šmeiziančius jo darbuviets viršininką.

Komentuodama šį sovietų ambasados atsakymą, užsienio spauda pažymi, jog iš tikrųjų Jono Sadūno apkaltinimas, kad jis rašęs šmeiziskus laiškus, tebuvo pretekstas susidoroti su tauriu žmogumi.

Spauda atkreipia dėmesį į tai, jog, keistu sutapimu, Jono Sadūno persekiojimas prasidėjo tada, kai jo sesuo Nijolė Sadūnaitė sugrįžo į Lietuvą 1980, atlikusi šešerių metų bausmę už religinę veiklą. Nuo tos dienos saugumas pradėjo sulaukyti Jono Sadūno iš užsienio gaunamus laiškus, jo butas buvo kratomas, konfiskuojant knygas ir religinę literatūrą, laiškus, adresus, siuntų kvitus ir kita.

1982 lapkričio mėnesį Sadūnas buvo patalpintas į Naujosios Vilnios psichiatrinę ligoninę, bet po vienuolikos dienų buvo paleistas, nustačius jog jis yra psichiškai sveikas. Galop Sadūnui buvo iškelta teisminė byla ir jis buvo nuteistas aštuoniolikai mėnesių laisvės atėmimu.

Užsienio spauda šia progą priėmė, jog tikrieji motyvai, dėl kurių sovietinis teismas susidororojo su Jonu Sadūnu išryškėja iš pareiškimo, kurį pats Sadūnas praėjusių metų pabaigoje buvo pasiuotęs LTSR valstybinio saugumo komiteto pirmininkui. Tame laiške Sadūnas rašė, kad VSK darbuotojai labai nepatiko jo susirašinėjimas su sąžinės kaliniais ir su daugelio Vakarų pasaulio žmonių, kad saugumas jį bandė užverbuoti savo agentu ir kad persekiojimai ypač paastrėjo, kai jis, nors iš pradžių formaliai ir buvo sutiktas padėti valstybinio saugumo komitetui, niekad apie nieką nesuteikė jokių žinių.

Jonui Sadūnui sufabrikuoti kaltinimai, rašo užsienio spauda, yra dar vienas ryškus pavyzdys, kaip sovietiniai teismai grubiai susidoroja su tauriais žmonėmis, kurie atsisako elgtis prieš savo krikščionišką sąžinę.

Tautos šventės minėjime Detrote rugsėjo 11 šoka tautinių šokių grupė Audinys, kuriam vadovauja Rusnė Baltrušaitytė-Kasputienė. Minėjimą rengė Detrote LB apylinkės valdyba. Nuotr. Jono Urbono

CAPE COD REDAKTORIUS LANKOSI VILNIUJE

Cape Cod Times redaktorius Bill Breisky drauge su kitais 12 Naujosios Anglijos laikraščių redaktoriais lankosi Sovietų Sąjungoje nuo birželio 25 iki liepos 12. Maskvoje grupė pasiskirstė į tris gupeles. Viena aplankė Gruziją, kita Ukrainą, konkrečiai Kijevą, o trečioji grupė nukeliavo į Vilnių. Toje Vilniaus grupėje buvo 5 žurnalistai. Jų tarpe ir redaktorius Bill Breisky, kuris šios kelionės aprašymą išspausdino Cape Cod Times rugpjūčio 10 dienos numeryje. Įdėtos ir dvi jo paties darytos nuotraukos. Viena nuotrauka vaizduoja senutę moterį ties dideliu kryžiumi. Antra nuotrauka — vaikai žaidžia valstybiniame ūkyje.

Truputis istorijos

Autorius, atrodo, yra susipažinęs su istorija, praeitį prisimena be klaidų. Taip pat visur rašo lietuviškus vardus gana tiksliai, tad ir tuo atžvilgiu malonu jo straipsnį skaityti. Prisimenama, kad Lietuva kadaise buvo galinga imperija.

„Apie politiką nekalbėkime“

Iš Maskvos į Vilnių važiuojo traukiniu. Traukinio ar vagono palydovė — stiuardėsė buvo lietuvaitė. Ji sakė, kad lietuviška duona yra geriausia visoje Sovietų Sąjungoje. Prisiminė ir lietuvišką futbolo komandą, kuri sufrūškino Maskvos geriausių komandą. Tada stiuardėsė pastebėjo: „Geriau apie politiką nekalbėkime“.

Vilniaus Aušros Vartuose Vilnius svečiumi padarė gražų įspūdį. Jis rašo:

„Jau pirmą dieną mūsų akys ir mūsų ausys mum pasakė, kad Lietuva nėra Rusija. Vilniuje visur gėlės. Architektūra — gotika ir barokas. Krautuvės kur kas patrauklesnės negu Rusijoje, žmonės europiečiai, — lietuviai ramesni nei rusai.“

Šis susitikimas su Vilniumi ir nulėmė pačio straipsnio pavadinimą. Jis savo rašinį pavadino:

KUN. S. TAMKEVIČIUS
GIM. 1923 M. VILNIUJE. MOKYTOJAS, RAŠYTOJAS, KURSIŲ LEIDININKAS, VILNIAUS UNIVERSITETO KULTŪROS MOKSLŲ KATEDROS VADOVAS. 1953 M. BAUSIAUS MĖN. SUKURIAU SAVO RAŠINĮ „LIETUVA NEŪ RUSIJA“.

Okupuotoje Lietuvoje slapta platinamos tokios kortelės — fotografijos kun. Sigito Tamkevičiaus areštui paminėti. Nuotrauka — Lietuvos Informacijos Centro, 351 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207

Po kun. Sigito Tamkevičiaus suėmimo, 1983 gegužės 6, Kybartų parapijos tikintieji visą savaitę švęsios dienas, su šv. Mišiomis ir gerbiama klebona, kuris jiems buvo Geruoju Ganytoju. Nuotr. Lietuvos Informacijos Centro, 351 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207

„Not Russia, Lithuania may be Soviet, but its style is European.“

Oficialus turistų vadovas sako, kad religija visada ištikimai tarnavo išnaudotojam ir pavergėjam. Autorius sąmoningai kontrastuoja mintį ir pastebi, kad buvusis Šv. Kazimiero bažnyčia dabar tarnauja kitiem reikalams, pavergėjai ją pavertė ateizmo muziejumi.

Aušros Vartuose žmonės meldžiasi gatvėje suklupe. Pilna žmonių kopyčios laiptuose. Tai rodo, kad daugelis lietuvių visai netiki, ką rašo tokios turistų vadovų knygos.

Globoja Laurinčiukas

Vilniuje juos globojo vyriausias Tiesos redaktorius Albertas Laurinčiukas. (Jis yra tris ir pusę metų gyvenęs New York'e, dirbo kaip korespondentas prie Jungtinių Tautų. Gerai kalba angliskai. Red.)

Autorius aprašo Laurinčiuką teigiamai, kad jis esąs dinamiškas, rašytojas, labai iškalbus. Sumini ir jo pasigyrimus, kad jis esąs komunistas ir kartu ateistas.

Laurinčiukas jiems parodė savo laikraštį — Tiesą. Čia ir kilo pokalbis apie ūkininkavimą, nes pirmame puslapyje rašė apie pasiruosimą rugių pjūčiai. Laurinčiukas pastebėjo, kad žmonės nesupranta socializmo, ir jiems reikia nuolat aiškinti, kas yra kolektyvinis darbas ir kaip jį atlikti. Autorius taip pat pastebi, kad Laurinčiukas yra labai ištikimas režimui ir niekada nenukrypsta nuo valdžios linijos.

Vilniaus universitete

Apsilankė ir Vilniaus universitete. Ten juos globojo anglų kalbos katedros vedėjas prof. L. Pažusis. Vilniaus universitetas esąs pats seniausias visoje Sovietų Sąjungoje. Įkurtas jėzuitų 1579. Dabar universitetas turi 17,000 studentų. Garsus jis savo medicinos mokslais, čia padaromos ir didelės, sunkios operacijos.

Pavyzdiniame kolchoze

Aplankė ir Kauną, kurį vadina industrijos miestu. Grįždamai iš Kauno, aplankė vieną kolchozą. Tai buvo netoli Vilniaus pavyzdinis kolchozas.

Čia pirmą parodė aikštelę, kur žaidžia vaikai, kai tėvai dirba kolchoze. Paskui parodė Kultūros namus ir kolchozo visokius įrengimus, privačius namus. Visur randa gražią tvarką, švarą. Gražūs ir bendrabučiai, kur vasa-

PARAŠAI UŽ SVARINSKO IR TAMKEVIČIAUS LAISVĘ

Vatikano radijo dienraštis rugsėjo 29 informavo, kad jau daugiau negu penkiasdešimt tūkstančių Lietuvos tikinčiųjų yra pasirašę peticijas sovietų valdžiai, prašant išlaisvinti lietuvius kunigus Alfonsą Svarinską ir Sigitą Tamkevičių.

ri miega suvažiavę jaunuoliai talkinti kolchozo darbam.

Lietuviški blynai

Pakeliujė sustojo ir restorane, valgė bulvinius lietuviškus blynus. Esą visokiausių būdų tuos blynus pagaminti.

Vilniuje dar aplankė ir fotografijos menininką Ziną Kazaną. Jis daręs gražias nuotraukas ir turis daug knygų. Taip ir gyvena apsikrovęs mažam kambarelyje.

Pakeliuje į Talliną

Buvo žadėję juos mašina nuvežti į Talliną. Dabar visi skrido lėktuvu. Lėktuvas mažas, tik 32 vietų. Keleiviai savo bagažą patys susinėša į lėktuvą ir sude- dą į tam tikrą bagažinę. Lėktuvo pilotas ir kopilotas — su pistoletais.

Tallinne

Tallinne jie buvo tik vieną dieną. Čia pastebi, kad Sovietų Sąjungoj niekur negali keliauti už miesto, niekur negausi išsinuomoti automobilio. Niekur ir negali važiuoti be jų leidimo.

Tallinne pilna turistų. Atvyksta nemažai rusų ir daug suomių.

Į Talliną išlydėti atvyko ir oficialus valdžios žmogus. Jis pasiūlė paskelbti vieną bendrą komunikatą. Tokio bendro pareiškimo nepriėmė amerikiečiai, nes Amerikos spauda yra visai laisva, nesiverčia bendrais pareiškimais. Pareiškimo tekstas buvo parengtas ir angliskai ir rusiskai. Rusiskame tekste buvo paminėta, kad reikia apsisaugoti nuo atominio karo. Greičiausiai tai ir sulaukė, kad bendro pareiškimo svečiai nepriėmė.

„Mes sugrįžome“

Iš Tallino jie plaukė rusišku laivu į Helsinkį. Mutinėje prisikabino prie jų vežamų laikraščių. Tie laikraščiai buvo paimiti iš įvairių miestelių, kur jie lankėsi ir kur juos aprašė. Mutininkas pasakė, kad negalima laikraščių ne išvežti nei vežti. Tik paaiškinus, kad jie yra žurnalistai ir kaip svečiai lankosi Sovietų Sąjungoje, tada laikraščius paliko.

Kai pasiekė Suomiją, visi pradžiugo — jie jau sugrįžo. Pasitiko suomiškas gidas ir tuoj pasakė: jūs buvot Sovietų Sąjungoje ir dėl to nežinote, kad į Ameriką pabėgo garsus sovietų smuiklininkas.

Pas redaktorių

Kai Cape Cod Times išspausdino šį pranešimą, tada redaktorių aplankė būrelis lietuvių ir jam nunešė lietuviškų dovanų. Cape Cod vasaros metu būna daug lietuvių. Toje delegacijoje buvo inž. Romas Bričkus, V. Kriškėčiūnienė ir dr. Danielius Degesys.

Radijo dienraštis primena, kad kun. Alfonsas Svarinskas buvo suimtas šių metų sausio mėnesį ir vėliau — gegužės mėnesį už tariamą antikonstitucinę veiklą nuteistas septynerius metus kalėti ir trim metams tremties. Kunigas Sigitas Tamkevičius buvo suimtas kunigo Svarinsko teismo metu ir jis dar laukia teismo proceso.

Vatikano radijo dienraštis atkreipia dėmesį, kad abu lietuviai kunigai dalyvauja Tikinčiųjų Teisėm Ginti Katalikų Komitete, kurį penki lietuviai kunigai įsteigė 1978. Daugiau negu 50 tūkstančių Lietuvos tikinčiųjų pasirašytos peticijos dėl abiejų kunigų išlaisvinimo buvo pasiūstos iš įvairių Lietuvos vietovių Sovietų Sąjungos komunistų partijos generaliniam sekretoriui Andropovui ir kitiems valdžios atstovams.

Informaciją apie Lietuvos Tikinčiųjų masinius pasirašytus pareiškimus dėl dviejų kunigų išlaisvinimo pasiekė taip pat didžiausioji amerikiečių katalikų žinių agentūra National Catholic News Service.

Jubiliejinėje skautų stovykloje — parado metu žygiuoja Detroito Gabija. Nuotr. V. Bacevičiaus

KOMUNISTAI PATVIRTINA TIKINČIŲJŲ DISKRIMINAVIMĄ

Lietuvoje leidžiamas „agitpropinis“ žurnalas *Laikas ir Įvykiai* š.m. gegužės numeryje patvirtino lietuvių pagrindžio spaudos tvirtinimus apie tikinčiųjų studentų diskriminavimą ir mokyklos naudojimą priverstiniam nureliginimui. Straipsnyje „Telkiamos pedagogų ir tėvų pastangos“, Lazdijų rajono LB komiteto sekretorė Regina Svidersavičienė aprašo „ateistinį darbą“ Seirijų vidurinėje mokykloje.

Ji pabrėžia, kad šis darbas apima visus — t.y., ir tikinčiuo-

sius-mokinius. Organizuojami masiniai ateistiniai renginiai ir vakarai-disputai. Pasak autorės, jaunųjų ateistų būrelių ir klubų veiklą „reikiama vaga“ kreipia mokyklos partinė ir komjaunimo organizacijos.

„Materialistinės pasaulėžiūros“ ugdymui pradinėse klaseose naudojamas gamtos mokslų dėstymas. Su tikinčiaisiais mokiniais kontaktas dažniausiai užmezgiamas juos įtraukiant į aktyvią ateistinę-užklausinę veiklą.

Svidersavičienė rašo, jog mo-

kyklos pedagogai stengiasi šviesti ir tėvus. Ji atvirai pareiškia, kad religinės pasaulėžiūros laikymasis „trukdo“ vaikams „praaugti“ tėvus. Kai kurie tikintieji tėvai, rašo ji, pradėjo suprasti, jog „jaunam piliečiui negali būti dviejų skirtingų auklėtojų — mokyklos ir šeimos“, nes kitaip „jaunieji gali pasiklysti gyvenimo keliuose, beklaidžiodami atsilikti nuo bendramžių“, o „atsilikusiem“ nelengvai pasivyti kitus. Taip atvirai prisipažįstama, kad tikintieji yra „antraeiliai piliečiai“, kuriem uždaras durys į karjerą ar aukštesnį mokslą. Taip paneigia sovietinių pareigūnų tvirtinimus, jog religinis švietimas leidžiamas šeimoje.

Straipsnio motto — KP CK sekretoriaus L. Šepečio pareiškimas KP CK V plenumė: „Mes turime pasiekti, kad visas mūsų jaunimas, visi moksleiviai būtų idejiškai užsigrūdinę, atsparūs svetimos ideologijos poveikiui, nereliginiai. Tik taip, reikia organizuoti mokymą ir auklėjimą kiekvienoje mokykloje.“ (Elta)

RŪPESTIS GAJAUSKU ŠVEICARIJOJE

Ciuriche leidžiamas dienraštis anglų kalba „The International Herald Tribune“ atspausdino ilgą dviejų skaitytojų — Suzanne Thom ir Vendla Meyer — laišką redakcijai apie lietuvių sąžinės bėlavįsį Balį Gajauską.

Gajauskas, rašo laiško autorės, yra savo tėvynės tragiškos istorijos auka. Jis buvo pirmą kartą suimtas būdamas vos 22-jų metų amžiaus, ir nuo to laiko buvo sovietų kalinamas ištisą gyvenimą, išskyrus trumpą ketverių metų laikotarpį, tarp 1973 ir 1977-ųjų metų.

Pirmoji pilnai atlikta 25-erių metų lagerio bausmė jo nepakirto, rašo laiško autorės. Sugrįžęs į Tėvynę, Gajauskas rašė protestus sovietinei valdžiai dėl nežmoniškų kalinimo sąlygų sovietų priverčiamųjų darbų lageriuose, pasirašinėjo peticijas dėl kitaminių ir sąžinės kalinių išlaisvinimo, galimybių ribose ir rizikuodamas asmenine laisve, siekė padėti kalinių šeimoms.

Dėl to 1977 jis buvo vėl suimtas, apkaltintas priešsovietine propaganda bei agitacija ir nuteistas 10 metų kalėti ir 5-eriem metams tremties.

Pagal turimas žinias, nuo 1980 jis yra kalinamas Permės griežto režimo lageryje. Jam leidžiama tik du kartus metuose pasimatyti su žmona, jo nepasiekia dauguma jam siunčiamų laiškų, lageryje nėra reikiamos medicininės priežiūros, o Gajauskui ji yra reikalinga, nes jo sveikatos būklė dėl sunkių kalinimo sąlygų yra labai pablogėjusi.

Gajausko likimu galimybių ribose rūpinasi Tarptautinė Amnestijos Organizacija, ypač jos

— Kun. Algimantas Bartkus iš Frackville, Pa., paskirtas Šv. Kazimiero lietuvių kolegijos Romoje prorektoriumi. Laiške Allentown vyskupui kardinolas William Baum praneša iš Romos apie paskyrimą, kuris buvo studijų kongregacijos patvirtintas. Nuo spalio 25 kun. A. Bartkus perduoda Apreiškimo parapijos klebonavimą savo įpėdinui.

— Clevelando Lietuvių dienos įvyks lapkričio 26-27. Meninę programą atliks Čiurlionio ansamblis ir Rochesterio tautinių šokių grupė. Rengia Clevelando LB Clevelando apylinkės valdyba, kuriai pirmininkauja Vladas Čyvas.

skyriai Federalinėje Vokietijoje, Olandijoje ir Prancūzijoje. Jei Gajauskas bus priverstas iškelti visą jam skirtą laiką, rašo laiško autorės, jis atgaus laisvę būdamas 67-rių metų amžiaus ir atlikęs iš viso 40 metų bausmę.

Nauja lietuviškų valgių receptų knyga

LITHUANIAN COOKERY

Anglų kalba paruošė agronomė Izabelė Sinkevičiūtė

Su plastikiniu aplanku; 318 puslapių. Puiki knyga lietuviškų valgių mėgėjoms ir šauni dovana draugėms amerikietėms. Kaina 8 doleriai

Užsakymus siųsti: „Garsas“, P.O. Box 32 (71-73 So. Washington Str.), Wilkes-Barre, Pa. 18703

Mielas Tautieti, drauskis LK Susivienijime

LKS yra tvirta, saugi lietuvių fraternalinės apdraugos organizacija. Turtas siekia 3 milijonus dolerių.

Turi moderniskus apdraudus planus pilnamečiams ir jaunamečiams:

- 20 metų mokėjimo — 20 Year Payment Life
- 20 metų taupymo — 20 Year Endowment
- Taupymo iki 65 metų — Endowment at Age 65
- Mokėjimo iki 85 metų — Life Paid up at 85 (tik pilnamečiams).

Susivienijimas turi ir priedinius draudimus už mažus mokesčius. Aplikantai nuo 16 iki 40 metų, npo \$500.00 iki \$2000.00 apdraudai pritamami be medikalinės egzaminacijos — sveikatos patikrinimo.

Susidomėję apsidraudimu Lietuvių K. Susivienijime, kreipkitės į jūsų kolonijoj gyvuojančios kuopos sekretorių, arba į Susivienijimo centrą išpildant žemiau paduotą kuponą.

LITHUANIAN C. ALLIANCE
P. O. Box 32 (71-73 So. Washington St.)
Wilkes-Barre, Pa. 18703

Esu susidomėjęs apsidraudimu Liet. Kat. Susivienijime

Vardas, pavardė .....

Adresas .....

(Zip Code) .....

Jeigu norėtum priklausyti jasy kolonijoj gyvuojančion Susivienijimo kuopon, centras pasiųs jį kuponą kuopos sekretoriui, kurio ašmenai atliksis suteiks pasiūlymą, patarimų ir atliks reikalingus formalumus. Malonėkite atsakyti: ..... (taip ar ne). Jeigu norėsit įrašyti centrinėn kuopon, tada ir narysėtis mokėstus siųskit tiesiog į centrą. Malonėkite atsakyti: ..... (taip ar ne).

GARSAS • Lithuanian U.S. Alliance of America

English Section

KA-747 AND THE "SACRED" SOVIET BORDERS

In the outpouring of Soviet mendacity after the shooting down of the South Korean civilian airplane, one theme kept returning with insistent regularity. High Soviet officials repeatedly told the world that Soviet "national" borders were "sacred". Leonid M. Zamyatin, for instance, member of the USSR CP Central Committee and spokesman for Yuri Andropov, reminded reporters that "many millions" had died to uphold "Soviet borders" in World War II. The theme found a ready echo in the Western press — there again were the wild and rapacious, but still somehow romantic "Russians" ready to pounce on anybody who dared to infringe on the "motherland's sacred space".

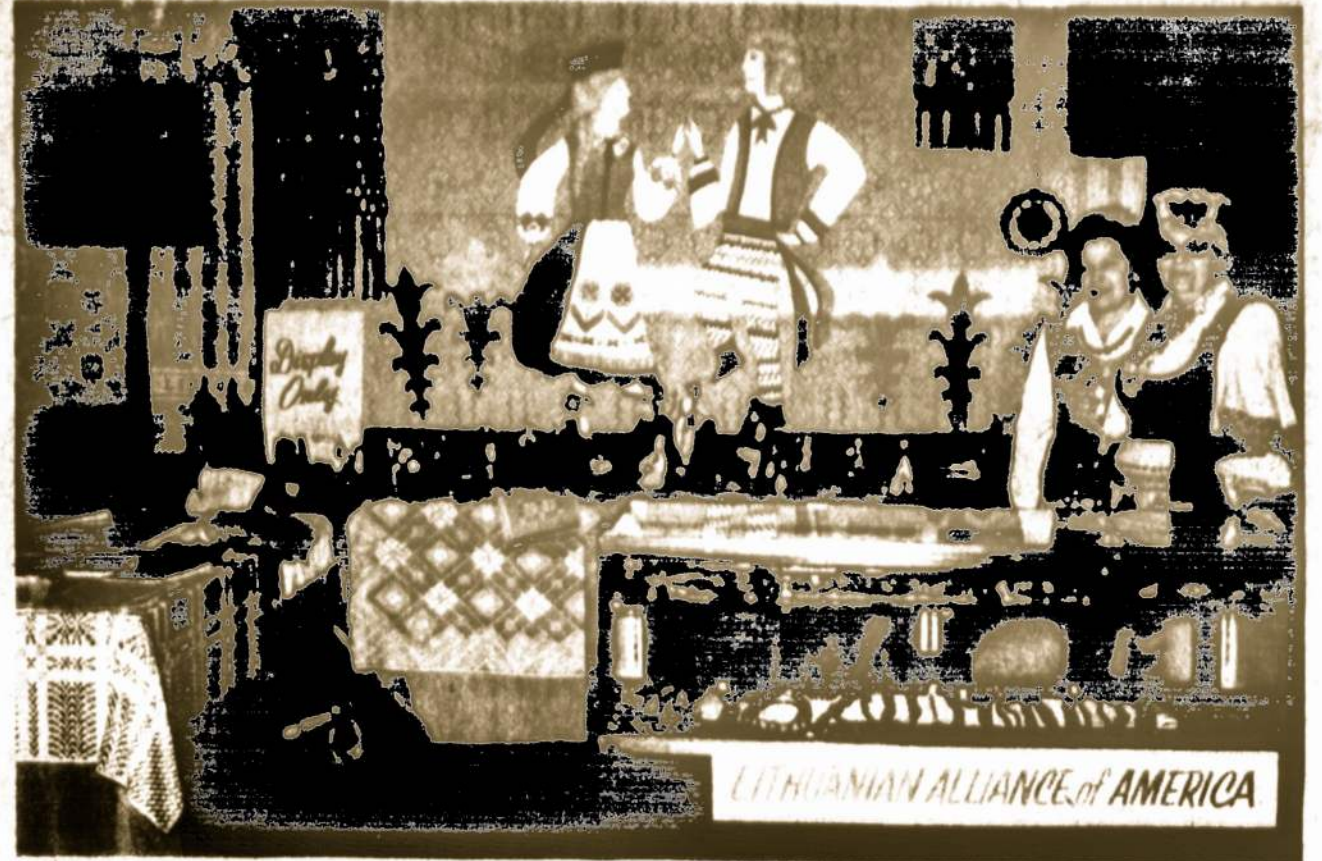
The irony of these statements did not go unnoticed among the neighbors of the USSR. The former permanent head of the Swedish foreign Ministry, Leif Leifland, who is now Swedish Ambassador to London, mentioned: "The Soviets claim the right to violate Swedish territorial waters — but they say that if anyone violates their own sacred airspace, he must take the consequences" (*The Christian Science Monitor*, Sept. 26, 1983). Moscow's rhapsodies about its "sacred borders" must have sounded even more hollow to the Poles, Czechs, Slovaks, Hungarians, Romanians, and other East-Central Europeans whose borders

were "adjusted" by the Kremlin after the Soviet armies had poured across them and enclosed these countries in the Soviet domain. And what about the people of Lithuania, Latvia and Estonia? The Soviet army outrightly violated their borders in 1940, only twenty years after Moscow had solemnly pledged in the non-aggression pacts it had signed with the three Baltic States, to respect their sovereignty and had renounced for all times any claims to their territories. The Balts, who were forcibly incorporated into the USSR, must have found the talk of Soviet "sacred borders" utterly ludicrous.

It is also inaccurate to speak, as the Soviets and some Western media have done, of the "national" borders of the Soviet Union. These borders, as they exist today, are a result of a centuries' long imperial conquest. These tsars annexed the Ukraine, Georgia, Armenia and many other non-Russian territories as they expanded deeply into Asia, partly at China's expense; the Soviets kept the tsarist empire, reconquered parts of it, and expanded it beyond anything the tsars had ever achieved. Recently, they showed little respect for the "sacredness" of Afghanistan's borders. The Soviet policies of genocide and russification have also surpassed the tsarist record. The borders of the USSR are not

"national", but "imperial", and imperial borders cannot by definition be "sacred" since they are a result of aggression and oppression, activities to which the notion of "sanctity" is hardly applicable. International law does not sanctify conquest.

The Soviet leaders also assume a privilege, which the tsars had never dared to claim. From Lenin, through Brezhnev, to Andropov, they have proclaimed themselves to be the carriers of "salvation" and of a new perfect and "scientific" order to a corrupt world. While the Soviet Union officially participates in the activities of the international community, as a state among states, the Soviet Communist Party, media, and textbooks assert that the "capitalist" states with their "capitalist" borders are "corrupt" and "reactionary" entities that will have to be transformed in the image of Moscovite "perfection". This is not merely the "Brezhnev Doctrine" that "accords" the Kremlin the right to send its armies across the borders of the East-Central European states; it is the Marxist-Leninist right and duty of the Soviet regime, as the embodiment of the "historic process" to change the political, social, economic and cultural

At the Lithuanian exhibition at the Luzerne county Folk Festival. Rosalie Kizis, LCA board member, and Nellie Bayoras, member of the LCA Lodge 7. Both are also members of K. of L., Council 143. Photo by Tom Beky

systems — as well as the borders! — of Germany and France, of Nicaragua and of the United States.

So much for the "sacredness" of the Soviet borders. As for the "many millions" who died to uphold these borders, Zamyatin neglected to mention that the Soviet regime has managed to send to death many more innocent civilians during peacetime than the victims claimed by World War II. Lithuania, Latvia and Estonia have provided an inordinate share of the human losses in the Gulag empire, whose borders have served to shelter the largest engine of destruction ever devised in history. (Elta)

8TH ANNUAL LUZERNE COUNTY FOLK FESTIVAL

Once again the 109th Armory, Kingston, Pa., was vibrant with the sights, aroma and music of twenty-six nationalities at the Eighth Annual Luzerne Folk Festival, October 20-23, 1983.

Two Lithuanian organizations in Wyoming Valley again participated in the Festival. The Lithuanian Catholic Alliance of America District 7, and the Knights of Lithuania, Council 143, presented displays of the culture and crafts of Lithuania.

The Festival is one occasion in the year when over forty ethnic societies of the Wilkes-

Barre area have their own field day when they can proclaim, "This is the way our people live, the way we do things in our native land." This is where they assert their identity within the great American melting pot, with pride. It presents a gathering of the customs, cultures, heritage, food, dance and music of twenty-six nationalities with accents on authentic folk culture of the participants.

Presented by the many ethnic organizations of the area and the Luzerne County Tourist Promotion Agency, the Festival featured guest appearances by ethnic headliners, plus the superb talent of Luzerne County.

Donna Morgan

OFFICIAL PUBLICATION CONFIRMS DISCRIMINATION OF RELIGIOUS STUDENTS

Goal of School — Obliteration of Religion

The charges of the Lithuanian underground press, particularly *The Chronicle of the Catholic Church in Lithuania*, concerning the forcible atheization of religious students have been again confirmed by the official media. An article entitled "Concentrating the Efforts of Pedagogues and Parents", in the magazine *Laikas ir Įvykiai* (Time and Events, Vilnius, May 1983), describes the scope of atheistic activity in the Seirijai high school, one example of thousands. It carries as its motto the following excerpt from a report of the Secretary of the Lithuanian CP Central Committee, Lioginas Šepetys, delivered at the 5th plenary meeting of the CP Central Committee: "We must see to it that all our young people, all the students are ideologically tough, that they are able to resist the impact of alien ideology, non-religious. This is the only way to organize teaching and education in every school".

The article explains that "one of the most characteristic features of atheistic work is that it encompasses all the students. There is an effort not only to reeducate the religious believers but also to strengthen the convictions of the non-religious students, to foster their scientific materialistic world view, to raise active atheists. The entire system of atheistic activity — the process of education, the extent of atheistic activity — the process of education, the extracurricular activities, and the individual educational work with students — is skillfully used for that purpose".

According to the article, the atheists' council at the Seirijai high school initiates and organizes many of the events: "Atheistic afternoon sessions, ques-

tion-answer periods, evening presentations, disputes, book discussions, drawing contests". The upper grade students belong to an "atheist club", where they prepare reports (for instance, about the "origin of religious holidays, free choice and coercion in the religious activity of the church, the role of folk traditions earlier and now"). A "mass atheistic event" is organized once every trimester. (Religious students are required to participate actively in such events. Ed.)

Communist Party Guides Atheistic Education

The author of the article emphasizes that, as formulated in the 5th plenary meeting of the Lithuanian CP Central Committee, "the young atheist circles and clubs can fulfill their role effectively only if the school's communist party and communist youth organizations are able to channel their work in the proper direction". The Seirijai high school primary party organization does indeed show a "systematic interest in the atheistic view and convictions of students".

This article reports that the Communist Youth and Pioneer organizations play an important role in the atheistic activity in Seirijai high school. "At present, the komсомols are preparing an atheistic evening, while the pioneers will recall the times when the witches were being burnt". The drama circle makes its own special contributions to the atheistic education. The school's ethnographic circle collects folklore on atheistic subjects.

Religious Parents Must Be "Re-educated" — Religious Students "Inferior"

The teachers of the Seirijai high school do not limit their

efforts to their students. According to the article, "they try to educate the parents in an atheistic spirit and to provide them with the most necessary data of materialist world view". Conversations with religious parents are planned and conducted.

The purpose of such conversations is "to make the religious parents realize that when a teacher is trying to raise their sons and daughters as atheists, they only want the best for them". The parents must be also made to understand that their sons and daughters "will sooner or later overtake them in their knowledge and in their general civic and political education, but this educational progress of their children will be obstructed if they go on embracing the religious world view. (This is one of the frankest public admissions that religious students are considered "inferior". Ed.)

Religious Education Within Family Undesirable

The author of the article suggests that such efforts to "re-educate" religious parents lead some of them to the "realization that a young citizen cannot have two different educators — the school and the family. Whatever the son's or the daughter's age — seven or eighteen — the efforts of the school and the family must be united. Otherwise, the young people may get lost on life's highways and fall behind their peers. Once one falls behind in a journey, it is not easy to catch up, it is even more complicated in the life's journey... If these sons and daughters will accept their fate, they will start practicing hypocrisy — they will say one thing to some people, and something

PRISONER OF CONSCIENCE SENDS THANKS TO PEACE AND FREEDOM COMMITTEE

A letter addressed to the Peace and Freedom Committee in Houston, USA, by Balys Gajauskas, a Lithuanian political prisoner, now serving his 10-year sentence in a special regime concentration camp in Kucino, Perm' area, was received in the West this September. His "crime" was to collect documentary material on the Lithuanian anti-Soviet guerilla war of 1944-1951 and to distribute money from the so-called "Solzhenitsyn Fund" to former political prisoners and their families. (Gajauskas was featured as Amnesty International's "Prisoner of Conscience" in the London *Times* of September 20, 1983). The text of his letter follows:

"The news that I was awarded a prize by the Peace and Freedom Committee has reached me past the barbed wire of concentration camps. This is a great recognition and I am grateful for it.

"The struggle for freedom develops tough fighters. In the Bolshevik empire, this struggle is much more difficult and the enemy is more cruel and treacherous than in any country, past or present. Taking the road of struggle has meant for many the sacrifice of their lives. Those who survive are dead for society, because the bolsheviks condemn them to total obscurity. We are as if buried for the rest of the population.

"Concentration camps are the stations on my life's road. There I have met splendid individuals who are devoted to the ideals of freedom. It is a pity that

many of them have perished without having experienced the dawn of freedom; meanwhile, the living ones are concealed behind the veil of forgetfulness — they remain unknown to the society at large. Doubtless, there have been worthier individuals than I in our nation's struggle for freedom. God has allowed me to survive the difficult conditions of the struggle, the concentration camps, and, in a way, to represent the Lithuanian freedom fighters and those less fortunate, who have not lived to see this day. I am only a small particle in this immense struggle. Therefore, this tribute is a tribute to all the living and all those who have perished.

"The Bolshevik empire brings physical and spiritual oppression to the nations. They use terror to intimidate the nations and believe that they will easily break down their resistance and their striving for liberty. But oppression is alien to human nature and, therefore, the people rise and sacrifice themselves for freedom. This is a grand sacrifice. We, Lithuanians, as one of the nations enslaved by the Bolshevik empire, are also paying for freedom with our youth, future and life. We have contributed and we shall go on contributing to this noble fight for freedom, peace and democracy. We hope that all freedom-loving nations shall defeat the dark bolshevik powers, and that freedom, peace and democracy shall prevail in the world."

(signed) Balys Gajauskas

US SENATE PASSES RADIO AMENDMENT

The Senate on September 22 passed the Radio Amendment, making it part of the Foreign Relations Authorization Act of 1984-1985. The Authorization Act gives power for monies to be appropriated by the House of Representatives for designated proposals, such as the Amendment.

Introduced by Senator Charles Percy (R-IL), the Amendment states that the three radio services, Estonian, Latvian and Lithuanian, would be united as a separate division within Radio Liberty. They would broadcast under a new name reflecting the United States policy of not recognizing the illegal incorporation of Estonia, Latvia and Lithuania into the Soviet Union.

else to others; they will bend with the wind".

The above paragraph is particularly revealing. When answering questions on religion, Soviet functionaries usually insist that religious education is the function of the family. The article in *Laikas ir Įvykiai* maintains the opposite — the goal of Soviet education is the obliteration of religion and of religious education within the family. This is to be achieved by massive indoctrination in school and by treating religious students and parents as second-grade citizens. To be religious means "to fall behind". An attempt to practice religion privately, in order to escape discrimination and to be able to go on to higher education, amounts to "hypocrisy" — the article says. No mention is made of the fact that such "hypocrisy" is fostered by the official discriminatory policy. (Elta)

SWEDISH GOVERNMENT OFFICIAL RAISED BALTIC QUESTION IN MOSCOW

The situation in the Baltic Republics was brought up by the Swedish Under-Secretary of State during his visit to Moscow in January, 1983. This was revealed by Sweden's Minister for Foreign Affairs, Mr. Nennart Bodstrom, on April 18, 1983, in the Swedish Parliament. He spoke in reply to an interpellation by Ms. Margaretha af Ugglas, member of the opposition Moderate Party.

Soviet Goal — Destruction of Baltic Distinctness

Speaking in the Parliament, Ms. Margaretha af Ugglas said that during the postwar period debates in Sweden about the situation in the Baltic States were dominated by an "awkward silence". She charged that for too long passivity, if not timid apathy, colored Swedish attitudes toward the Baltic States. The Soviet goal, she said, is to russify the Baltic countries and to destroy the Baltic national and cultural distinctness. Therefore, the Baltic nations face a greater danger than the other East European countries which retained their statehood. The speaker added that very few Swedes were acquainted with the actual situation of the Baltic people.

Ms. Margaretha af Ugglas then directed the following questions to the Swedish Foreign Minister: 1. What information has the Government received concerning developments in Estonia, Latvia and Lithuania? 2. Has the Government taken any action in view of reports of a new wave of arrests including members of an action group for the implementation of the Helsinki treaty? 3. Was the situation in the Baltic Republics referred to during the visit to Moscow by the Under-Secretary of State for Foreign Affairs? 4. Is the Government prepared to bring the violations of human rights in the Baltic

Republics before the U.N. Commission for Human Rights?

Swedish Foreign Minister — "Tension and Uncertainty" in Baltic

In his answer, the Swedish Foreign Minister described the situation in the Baltic Republics at present as "one of tension and uncertainty, and therefore providing cause for concern". He said that it was "unclear whether this marks the beginning of a permanent deterioration in the already existing grave situation concerning human rights and the political situation in the Baltic Republics, or whether it is just a passing phase". He mentioned several recently received reports which pointed to a "general intensification of controls in the Baltic Republics".

Sweden Expressed Concern to USSR

Mr. Bodstrom went on to say that on various occasions, both internationally and in direct representations to the representatives of the Soviet Government, the Swedish Government has expressed "its profound concern regarding the position of civil rights campaigners in the Soviet Union". He stated that the Helsinki Groups in the Soviet Union were now finding it "almost impossible" to engage in activity of any kind, owing to active intervention by the Soviet authorities. "Clearly", Mr. Bodstrom said, "we have no less reason for condemning the recent persecutions of civil rights activists in the Baltic republics. We must continue demanding full liberty for groups and individuals to comment on the way in which the provisions of the (Helsinki) Final Act are implemented by their government".

Sweden to Work for "Closer Links with Baltic Republics"

Concerning the Swedish

Government's willingness to bring the violations of the human rights in the Baltic Republics before the U.N. Commission for Human Rights, Mr. Bodstrom stated that his Government was "prepared to draw attention to violations of human rights whenever they occur, the Baltic Republics included". He cautioned, however, that Swedish possibilities of taking an initiative in the U.N. Commission on Human Rights were limited, because Sweden only has an observer status in that body. The Swedish Foreign Minister added that his Government was also prepared "to work for closer direct links with the Baltic republics above all in the contexts of trade and cultural relations".

Baltic Countries Are Being Russified — Foreign Minister

Mr. Bodstrom also acknowledged that the Baltic countries are being russified: Russians are being settled there, the Russian language is given a preferential treatment. On the other hand, he said, the process of Russification has not suppressed the Baltic culture and language, which have preserved an astonishing vital force.

In the parliamentary debate on the Baltic States, Ms. Margaretha af Ugglas demanded an end to the "awkward silence" on the Baltic States and called for a wider discussion of the present situation there. She said: "The Balts are threatened with the disappearance of their national distinctness. What we need is not an antiquated crusade, but ideas, cooperation and solidarity with the Balts who are taking the path of the cross".

Sture Korpos, a representative of the Center Party, welcomed the Foreign Minister's assurance that the Swedish Government was closely observing the

developments in the Baltic countries and wanted to expand direct links. "The Baltic Sea", he said, "was always a chain in the links between East and West. Europe does not end with the Iron Curtain".

Britta Hammarbacken, representing the same Center Party, emphasized that the Balts were experiencing with a special painfulness their separation from the world that surrounds them. According to her, cultural links could be of great significance to our "forgotten neighbors". Ms. Hammarbacken added: "We have condemned violence in very distant countries, but not right next to us. The Soviet leaders and the people of the Baltic countries should have no doubt that the Balts are very close to us".

The discussion in the Swedish Parliament represents a positive change in the official Swedish attitude toward the Baltic States. In welcoming it, one also looks forward to a debate on the illegality of Soviet Russian presence in Estonia, Latvia and Lithuania — the core of the Baltic question. Also, the Swedish Government and the parliamentarians seem to be much better informed about Estonia and Latvia than Lithuania, a situation that could be easily remedied.

The parliamentary debate on the Baltic States was welcomed by the Swedish press. In an editorial entitled "The Baltic Countries and We", *Dagens Nyheter* (April 19, 1983) wrote that the debate bore witness of the awakening interest in "our neighbors across the Baltic". The liberal daily *Uppsala Nya Tidning* wrote on the following day: "The Swedish public opinion has been silent for decades about the occupied neighboring countries of Estonia, Latvia and Lithuania, because it really did not know their fate, was indifferent to it, or simply did not want to think about it in a state of shameful resignation. This attitude is no more possible today even among the leading shapers of the foreign policy".

The same Uppsala daily wrote in an earlier edition (April 13): "The low pressure over Lithuania is now affecting Sweden's weather. This is nothing unusual. But we take joy in remarking that in yesterday's weather report, Lithuania was called Lithuania, and not 'Western Russia' or somewhat differently, as it used to be customary for the Swedish radio. This is a significant change, that even (Swedish) radio and

LITHUANIAN CATHOLIC ALLIANCE

BOARD OF DIRECTORS

Spiritual Advisor: Rev. Msgr. John Balkunas, P.A., 555 68th Avenue, St. Petersburg Beach, Fla. 33706. Home — 813: 367-2523.

President: Thomas E. Mack, Esq., 11 West Union Street, Wilkes-Barre, Penna. 18702. Home — 717: 472-3880. Office 717: 823-1131.

Vice-President: Joseph B. Laučka, 9610 Singleton Drive, Bethesda, Md. 20817. Home — 301: 530-5631.

Secretary: Frank J. Katilus, 1059 Blair Avenue, Scranton, Penna. 18508. Home — 717: 342-3619.

Treasurer: Mrs. Leocadia Donarovich, 37 Eldon Avenue, Lansdowne, Penna. 19050. Home — 215: 626-2409. Office 215: 645-4100.

Trustees: George F. Sadauckas, 119 S. Rebecca Avenue, Scranton, Penna. 18504. Home — 717: 344-0429. Office 717: 348-3808.

Mrs. Rosalie Kizis, 134 Church Street, Pittston, Penna. 18640. Home — 717: 654-4271.

Medical Examiner: Joseph A. Stankaitis, M.D., 124 Croydan Road, Rochester, N.Y. 14610. Home — 716: 288-0604. Office 716: 263-6320.

Directors: Mrs. Albina Poska, 6606 S. Washtenaw Avenue, Chicago, Ill. 60629. Home — 312: 434-2374.

Leonard Pallis, 352 West Main Street, Plymouth, Penna. 18651. Home — 717: 779-1977. Office 717: 826-6440.

Leonard Mikelonis, 2934 Grendon Lane, Baltimore, Md. 21234. Home — 301: 665-2218.

Executive Director: Charles A. Liscosky, 137 Charles Street, Wilkes-Barre, Penna. 18702. Home — 717: 822-4855. Office 717: 823-8876; 829-2406.

Garsas Editor: Rev. Cornelius Bucmys, O.F.M., 341 Highland Boulevard, Brooklyn, N.Y. 11207. Office — 212: 827-1352.

CONSTITUTIONAL COMMITTEES

Benevolent Committee: Mrs. Patricia Mack, Heatherhill, Bear Creek, Penna. 18602 Home — 717: 472-3880.

Mrs. Joan Baranosky, 106 W. Brady Street, West Wyoming, Penna. 18644. Home — 717: 693-1795.

Mrs. Gene Kudirka, 341 Highland Boulevard, Brooklyn, N.Y. 11207. Home — 212: 235-0724.

Press & Information: Mrs. Regina Pikunas, 8761 W. Outer Drive, Detroit, Mich. 48219. Home — 313: 532-2109.

Albin A. Apton, 275 Empire Boulevard, Rochester, N.Y. 14609. Home — 716: 482-8571.

Dr. Leonard J. Simutis, 3551 W. 98th Street, Evergreen Park, Ill. 60642. Home — 312: 425-5494.

Constitution & By-Laws: Gerard Pallis, R.D. 3, Tunkhannock, Penna. 18657. Home — 717: 836-1266.

Stasys Lukoševičius, Sr., 1935 W. 7th Street, Brooklyn, N.Y. 11223. Home — 212: 339-0062.

Mrs. Frances Katilus, 1059 Blair Avenue, Scranton, Penna. 18508. Home — 717: 342-3619.

Judicial, Grievances & Appeals: Mrs. Mary Kozerski, 35 Hildale Avenue, Plains, Penna. 18705. Home — 717: 823-8468.

Sylvester Kossa, 93 Russell Street, Edwardsville, Penna. 18704. Home — 717: 287-8554.

Charles Liscosky, 137 Charles Street, Wilkes-Barre, Penna. 18702. Home — 717: 822-4855. Office 717: 823-8876; 829-2406.

Youth Committee: Jonas R. Kuprys, 1806 S. 49th Court, Cicero, Ill. 60650. Home — 312: 863-0935.

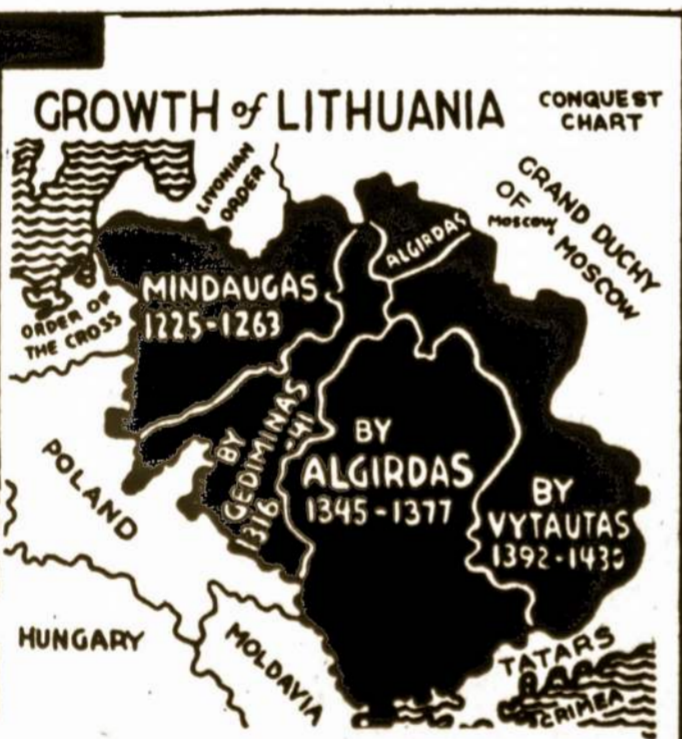
David Donar, 37 Eldon Avenue, Lansdowne, Penna. 19050. Home — 215: 626-2409.

Mrs. Audrone Elvikis, 2951 West 63rd Street, Chicago, Ill. 60629. Home — (unpublished number).

television already do acknowledge that our neighboring countries across the Baltic do exist, although under foreign occupation". (Elta)

"Q. Why then does this will to resist not find any distinct expression through the formation of some sort of resistance organization?"

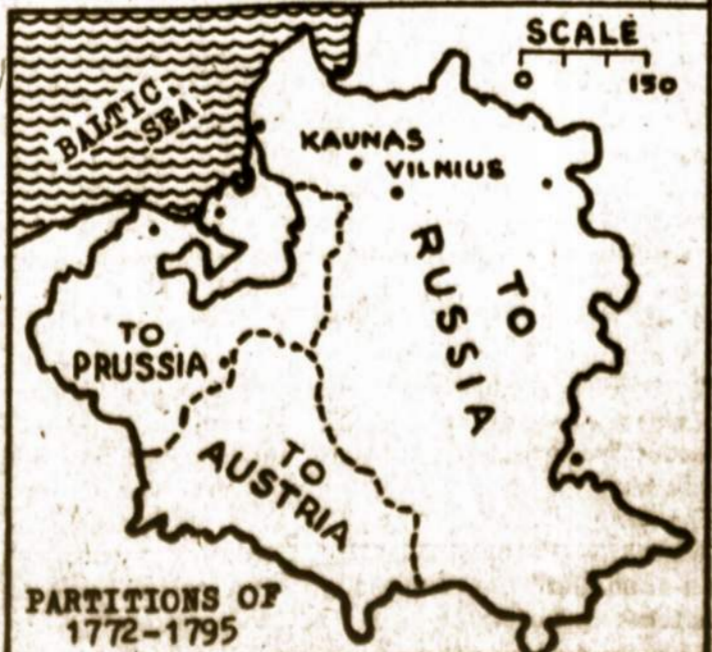
A. The different experiences such as the fruitless armed resistance in the 1950s or the harassment of church show that different forms of opposition are needed... People simply do not know how to establish a fruitful cooperation. The borders are tightly closed and communication is extremely difficult. The people I talked with said they would be willing to cooperate with anybody, even with Soviet dissidents, if there were any chance. The desire to build an opposition that works goes beyond national interests". (Elta)

IN 1569 LITHUANIA AND POLAND UNITED, BUT EACH REALM HAD SEPARATE RULE AND ARMIES.

LITHUANIA'S AND POLAND'S GREATNESS ENDED IN 1795 AS AUSTRIA, PRUSSIA AND RUSSIA PARTITIONED THE DUAL ALLIANCE.

GRAND DUKE VYTAUTAS RULED LITHUANIA FOR 38 YEARS (1392-1430). HE REPELLED THE TATARS' AND THE TEUTONIC KNIGHTS' ATTACKS. VYTAUTAS WAS TO BE CROWNED KING NEAR THE END OF HIS REIGN.

From "The Lithuanians" by Anthony D. Yuknis

OPPOSITION IN LITHUANIA — INTERVIEW WITH KLIMAITIS

"Resentment against Soviets on the rise in quiet Lithuania" — announces the headline of an interview with Algis Klimaitis, editor in chief of *East European News*, a newspaper published in Vienna by the Research Institute of Soviet Union Today. Excerpts from the interview, which appeared in the June 10 issue of *New York Tribune*, follow:

More Church Strictures Expected After Pope's Visit in Poland

"... I am convinced that soon after the (Pope's) visit (in Poland) is over, the control of the regime will be progressively tightened again until the church is once more frozen in its original position. After all, we must not forget that there is an ideological conflict between the state and the church... Any easing of the pressure from the government's side must be understood as nothing else but a political move to gain some advantage".

Connections With Neighboring Countries

"Q. Is there a tendency for general unrest in Lithuania like in Poland?"

A... Generally speaking, all Baltic nations are dangerous territory for the Soviet regime. In Poland, however, it is easier to work from the underground to build new social structures... But most of all one must not forget that Lithuania has been made part of the Soviet Union. And since the regime in Moscow knows very well that the forcible annexation of the Baltic republics... still raises discontent among the population, they do everything to repress any connection between the neighboring countries' population..."

Resistance Through Political Education

"Q. How does opposition to Soviet Hegemony manifest itself in Lithuania?"

A. I think that Lithuanians estimate their chances of shaking off the Soviet yoke very realistically. They know that they are a small nation and they know the limitations of their strength. They take the road of educating their people. There is a great deal of samizdat literature, more than 15 different publications are issued periodically".

The Desire to Build an Opposition...

BRIDGES — a monthly newsletter in the English language, published by the Lithuanian American Community, is geared for those Lithuanians, who do not understand Lithuanian but are interested in Lithuanian culture. The newsletter is published monthly and the subscription rate is 5 dol. per year. The readers of Garsas are urged to recommend it to the Lithuanians in their communities to subscribe it for their children, who are interested in their heritage. Write to: Bridges, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

GERMAN DAILY COMMENTS ON REAGAN'S BALTIC REMARKS

The West German daily *Stuttgarter Zeitung* did not like President Reagan's speech on the occasion of Baltic Freedom Day, June 13, 1983. The newspaper, which is close to the opposition Social Democratic Party, was particularly displeased by Reagan's promise to the Balts not to recognize their subjugation as a permanent condition. This, the daily said, is reminiscent of the "cold war" slogans, puts the present status quo in doubt, and does not serve the improvement of relations between the two superpowers.

Sad, small words and sadly familiar. The oppressed nations must remain oppressed, the free powers must accept the enslavement of a part of Europe, because a mere mention of it might annoy the totalitarian giant. So goes the gospel of sell-out and appeasement. And the illusion that such shabby thinking and behavior promotes "peace!" Once Chamberlain told his countrymen not to wor-

ry about small, distant countries with unpronounceable names. Thereupon he brought "peace in our time..."

Instead of helping to preserve peace, submissive fear has always encouraged totalitarian aggressors and provoked them to rush actions. The writers of the *Stuttgarter Zeitung* believe that by abandoning entire nations to the mercies of the Kremlin, they would ensure their own well-being and freedoms, just as the appeasers of 1938 thought that throwing Czechoslovakia to the wolves would protect "business as usual" in the rest of Europe.

The comments of the *Stuttgarter Zeitung* also illustrate the moral crisis of the Socialist movement in West Germany. While some German socialist remain true to their democratic heritage and support the legitimate freedom aspirations of the captive European peoples, — as was demonstrated during the discussion of the Baltic issue in

the European Parliament— others are promoting the "finlandization" of West Germany by joining Moscow-sponsored "peace" circuses, acting as apologists for the Soviet regime, or echoing the Kremlin's line on the "dangerous" policies of the U.S. Government, as the *Stuttgarter Zeitung* has done.

What a far cry from the early years of the German socialist movement in the 19th century, when the support of the peoples oppressed by Russian imperialism was considered a matter of principle and when moral expediency was considered something reserved for the conservatives! But the memory of the "finlandizing" socialists does not reach that far back. Forgotten is the recent fact that democratic socialists were among the first victims in Moscow's domain. As a matter of fact, it stops right at the halcyon days of *Ostpolitik*, which has ceased to be a policy, subject to review and amendment, and has turned into a fetish.

There's one more serious memory lapse to be considered here. The present status of the Baltic countries, which the *Stuttgarter Zeitung* would keep frozen, is a direct result of the Hitler-Stalin Pact concluded on August 23, 1939. The daily is in fact advocating the enforcement of the secret protocols of that pact. Is this the legacy of the recent German history that the *Stuttgarter Zeitung* would want to perpetuate? Or should the West German Government, with the blessing of both the major parties, publicly repudiate the Hitler-Stalin Pact, as it has repudiated the notorious Munich agreement? (Elta)

LITHUANIAN CATHOLIC ALLIANCE
Fraternalism — First
 A Nationwide Organization Since 1886
PROTECT YOUR FAMILY
 WITH
INEXPENSIVE LIFE INSURANCE
Low Rate Mortgages
 MEMBERSHIP NOW OPEN
 71-73 S. WASHINGTON ST., WILKES-BARRE
1-717-823-8876

ŽYPRĖ, VICTIM OF PSYCHIATRIC ABUSE, RELEASED FROM PRISON

Amnesty International Group No. 470 in Heidelberg, West Germany, has reported in March that Algirdas Žyprė was released on January 14, 1983. His treatment represents one of the most notorious cases of Soviet abuse of political prisoners.

In 1944, 17-year-old Žyprė had joined the Lithuanian guerrilla movement against the Soviet occupying power. When armed resistance collapsed in 1952, Žyprė went into hiding; he surrendered in 1955, taking advantage of a governmental offer of amnesty. In the spring of 1958, however, he was arrested and sentenced to 25 years of imprisonment although the Penal Code at that time limited the maximum penalty to 15 years. Having completed his 15-year term, he demanded to be released in accordance with Soviet law. For doing this, he was transferred to the psychiatric section of the camp where the conditions were even worse. The Serbsky Psychiatric Institute, notorious for its subservience to the KGB, dutifully diagnosed Žyprė as a mental case. For many years Žyprė was forcibly injected psychotropic ("mind-

MARRIED 30 YEARS

Mr. and Mrs. Edward J. Kerrick, 144 Oliver St., Swoyersville, observed their 30th wedding anniversary on October 10.

The couple was married in St. Ann's Church, Luzerne, Oct. 10, 1953, with the late Rev. Victor Simkonis officiating. Their attendants were Juliana Adams Dubinski, Ann Marie Jugus Shaver, Dolores Dombrasukas Ebert, Tillie Whitman Tomascovic, Albert Vroblefsky,

Michael Dubinski, Joseph Kochansky, Stanley Dragon, Beverly Jugus Cherkaukas, Gerald Lazar and Albert Wisneski.

Mrs. Kerrick is the former Eleanor Jugus of Swoyersville. She is employed by Sunshine Markets, Wilkes-Barre. Mr. Kerrick, formerly of Edwardsville, is employed by Eberhard Faber Inc.

The couple has five children: Mrs. Patricia Youngblood, Kingston; Mrs. Roseanne Makarewicz, Pringle; John, Larry and Judy, at home. Another son, Edward Jr., is deceased. They also have three grandchildren, Charles, Lisa, and Jonathan Makarewicz.

The Kerrick Family are members of LCA Lodge 28 in Luzerne.

Mr. and Mrs. Edward J. Kerrick

HOUR OF PRAYER FOR LITHUANIA

A holy hour was offered September 30, 1983 in Shenandoah Pennsylvania, which acknowledged the persecuted church in Lithuania.

This holy hour was sponsored by the Catholic Social Agency of the Allentown Diocese, The Lithuanian Priests' League of the Allentown Diocese, and the Knights of Lithuania Council 114.

The procession represented our united cause, the religious freedom of Lithuania.

Participants were: The Most Reverend Thomas J. Welsh, D.D. Bishop of the Allentown Diocese, Honored Clergy, Junior members of the Knights of Lithuania, Knights of Lithuania, children of Lithuanian heritage and the Knights of Columbus served as the honor guard.

The procession was preceded by the crucifix, as is the custom in Catholic Lithuanian celebrations, American flag, Church flag, and the Lithuanian flag.

National costumes were worn by the children, choir and Knights of Lithuania.

One-hundred and fifty voices of the combined Lithuanian choirs under the direction of Miss Rita Shevokas, and organist Mr. Frank Arbushites blended and provided a cultural and religious experience.

The Holy Hour began with the exposition of The Most Blessed Sacrament and, opening prayer by the Most Rev. T. Welsh.

The Homily was delivered by Rev. Kazimieras Pugevičius, Executive Director Lithuanian Catholic Religious Aid, Brooklyn, New York.

Father Kazimieras spoke about the imprisoned Father Sigita Tamkevičius, and his unrelentless love for our Lord Jesus Christ.

Father Sigita has been and is popular with the young people.

Many hardships and obstacles were overcome in order for Father to obtain his priesthood. Father was only 2 years old when Lithuania became annexed to the Soviet Union.

He is able to recall "visits" from the secret police, and whole families loaded on to box cars and sent to Siberia.

One out of every 10 people were sentenced to Siberia, and were replaced by "colonists".

Most churches were converted to warehouses, museums etc. During the reign of abolishing religion as we know it, Lithuanian Catholics retained their Catholic identity.

There was a time when Lithuania had 4 seminaries, in the interim of the Soviet occupation it was reduced to 1. Yearly admission numbers permitted

(Continued on Page 8)

OBITUARIES

Leona Narcum

Miss Leona M. Narcum, of Diamond Avenue, Hazleton, died October 8 evening at Hazleton State Hospital.

Born Nov. 10, 1914 in Plymouth to the late Matthew and Catherine Yanushonis Narcum, she lived in Plymouth most of her life and attended Plymouth borough schools.

She was a member of St. Casimir's Church, Lyndwood,

Hanover Township.

Miss Narcum was employed at SS Peter and Paul Roman Catholic Church, Hazleton, as a housekeeper.

Previously, she had been employed at St. Casimir's Church in Lyndwood as a housekeeper.

Surviving are brothers, Msgr. Anthony J. Norkunas, pastor of Holy Trinity Church, Wilkes-Barre; Dr. Edward Narcum, Newtown Square; Leonard Narcum, Hanover Township; sisters, Miss Verna Narcum and Mrs. Anna Sincavage, both of Plymouth; nieces and nephews.

Buried October 12 with a Mass of Christian Burial in St. Casimir's Church, Lyndwood. Interment in the parish cemetery, Muhlenburg.

Julia Gutch

Mrs. Julia A. Gutch, of 86 Chestnut St., Swoyersville, died October 17, afternoon at home.

Born in Swoyersville to the late Frank and Caroline Petraitis Koprevich, she was a member of St. Ann's Church, Luzerne and its Altar and Rosary society.

Surviving are her husband John; daughters, Mrs. Bernadette Subarton, Loyalsock; Mrs. Lorraine Ford, Oak Ridge, N.J.; Mrs. Caroline Kula, Fairburn, Ga.; eight grandchildren.

Buried October 20 with a Mass of Christian Burial in St. Ann's Church, Luzerne. Interment in the parish cemetery, Lehman.

LCA MEMBER'S DEATHS

Vincent P. Kumutis — Lodge 179 — 1830 N. 15th St., Belleville, Ill. 62223. Died: September 15, 1983.

Bronius Krisciūnas — Lodge 89 — 325 Jefferson St., Hartford, Conn. 06106. Died: September 30, 1983. Buried: October 4, 1983 Mt. St. Benedict Cemetery, Bloomfield, Conn.

Kastantas P. Tamošiūnas - Tamos — Lodge 89 — 204 Freeman St., Hartford, Conn. 06106. Died: October 4, 1983. Buried: October 6, 1983 Mt. St. Benedict Cemetery, Bloomfield, Conn.

Domicelė Seiluvienė — Domicelė Seilius — Lodge 35 — 730 Boquest St., McKees Rocks, Pa. 15136. Died: October 4, 1983. Buried: October 7, 1983 St. Mary's Cemetery, McKees Rocks, Pa.

Julia Gutch — Lodge 28 — 86 Chestnut St., Swoyersville, Pa. 18709. Died: October 17, 1983. Buried: October 20, 1983 St. Ann's Cemetery, Lehman, Pa.

SECOND CHILD FOR JERE PALLISES

Mr. and Mrs. Jere Pallis of RD 3 Tunkhannock, announce the birth of their second child, a daughter, Tara Lynn, on Sept 217 in Tyler Memorial Hospital, Tunkhannock.

Mrs. Pallis is the former Alberta Frances Shilinski, daughter of Mrs. Frances Shilinski of 52 N. Empire St., Wilkes-Barre, and the late Albert Shilinski. Mr. Pallis is the son of Mr. and Mrs. Leonard Pallis of 352 W. Main St., Plymouth.

Paternal great-grandparents are Joseph Pallis of Lee Park Avenue, Wilkes-Barre, and Mrs. Hilda Dugan of Bristol.

The couple also has a son J. P., age 3.

Leonard Pallis, the paternal grandfather, is a Director of the LCA.

HEALTH HINTS

SUDDEN INFANT DEATH SYNDROME (SIDS)

The loss of a baby to crib death can be devastating to a family. Parents may blame themselves, each other, or a doctor who somehow should have known. But the truth is that no one can know and no one is to blame. Crib death, now becoming known as sudden infant death syndrome (SIDS), continues to be a medical mystery.

There are some 7,000 crib deaths a year in the United States, which makes it the leading cause of death in babies from age one month to one year. In a typical case, an apparently healthy baby, usually between the age of 1 and 7 months, is put to bed. There is no indication that anything is wrong. Sometime later the baby is found dead, with no signs of struggle or crying out.

SIDS cannot be predicted or prevented, either by parents or physicians. The baby will appear healthy, and there is no indication of what is about to happen. And though it is small consolation, there appears to be no suffering. The baby dies quietly, usually during sleep.

A possible relationship between SIDS and sleep apnea — a momentary pause in breathing while asleep — has intrigued some medical scientists. Hesitant breathing does occur in infants. It is, within limits, normal in newborns, whose body systems are still making adjustments. Their breathing will resume automatically.

But some infants have repeated and prolonged episodes

throughout their sleep periods. Parents have reported finding their babies not breathing, limp and pale when they thought the babies were simply asleep. Sometimes shaking and resuscitation is needed to get them breathing again.

One result of the sleep apnea problem has been the marketing of devices that monitor the infant and sound an alarm if breathing stops. These are soft foam belts that encircle the infant's chest and signal through an electronic contact when the chest is not moving and breathing has supposedly stopped. Crib pads with sensors are also available and do much the same thing. Apnea monitors are often used in newborn nurseries in hospitals, where babies who are at risk can be closely watched.

The monitors can be expensive, costing from \$1,000 to \$3,000 or more with all the accessories that come with them.

The Food and Drug Administration regulates the manufacture and marketing of these monitors as medical devices. FDA requires that they be labeled for restricted (prescription) use, but not all states enforce this.

There can be problems with apnea monitors. The technology is not perfect, and circuits and components can fail, unknown to the parents who are depending on it. Also, if the sensors are not set precisely, the unit may sound too often or not sound at all.

FDA

GALLERY OPENS ART SCHOOL

Dr. Bronis Kaslas director of Gallery of Arts, Pittston, announced the opening of an art school under the guidance and leadership of prominent painter and sculptor Hugh Rolf.

The school, which has students registered from school age to senior citizens, is offering courses in drawing, composition and sculpture. Future classes are being planned for

crafts, dramatic arts and art appreciation.

The instruction is provided by Rolf, an artist with extensive experience in teaching in Vermont, New Jersey and local colleges. He exhibited locally and in out-of-state galleries. He is preparing an exhibit at Marywood College. A limited number of students may join the classes in progress by calling the instructor, 626-0005.

WYOMING KLONIO ŽINIOS

LITHUANIAN COUNCIL PICKS MAN AND WOMAN OF THE YEAR

The Knights of Lithuania, Council No. 144 from the Anthracite Region recently announced its selection for Lithuanian Man of the Year and Lithuanian Woman of the Year. Joseph Yezulinas of Shenandoah and Bernice Mikatavage of Minersville were chosen, respectively.

As President of the Anthracite Council 144 Knights of Lithuania, and President of the Lithuanian Museum and Cultural Center, Yezulinas has shown a deep commitment and pride in preserving his Lithuanian heritage for future generations of Lithuanian-Americans. He is an active member of St. George's Lithuanian Church where he is a lector and a choir member.

Yezulinas has been married to the former Margaret Hennessy for 37 years and is the father of two sons, Joseph G. and Dennis. As a member of the U.S. Army from 1943-1946, Yezulinas received a Bronze Star during the Battle of the Bulge for meritorious achievement under fire while investigating and resolving troop disorders.

Mikatavage, one of the founders and the first president of the Knights of Lithuania, Council 144, has given unselfishly of her time and talents to preserve her Lithuanian

heritage for future generations. She currently serves the Council as Editor of its monthly newsletter and is the secretary of the Lithuanian Museum and Cultural Center. In addition, she has served the Council as past secretary and as past Lithuanian Affair Chairperson.

Mikatavage was one of the founders and instructors of the Minersville Junior Knights and

has been kept busy teaching crafts to these children. She is also active in community activities and is a member of the Lithuanian Women's Club in Schuylkill County and the New Minersville Fire Company Auxiliary.

Mikatavage is married to Alphonse Mikatavage and is the mother of three sons, Mark, John and James. She is a member of the St. Francis of Assisi Church in Minersville where she is a member of the church choir and treasurer of the Women's Sodality.

HOUR OF PRAYER FOR LITHUANIA

(Continued From Page 7)

are very small. The number of priests is always less than those that had died the previous year.

Father Sigitas Tamkevičius was undaunted by this occupation and maintained their Catholicism. They often spoke of the life of St. Kazimieras and other Saints, and recalled "Better days".

When the time came for young Sigitas to enter the priesthood, he was frequently called by the K.G.B. for a "chat".

During this time his studies were interrupted to serve 3 years mandatory military service obligation. As soon as this was fulfilled he returned to his studies

at the seminary, but even now the K.G.B. did not leave him alone. There were frequent "chats".

Father Sigitas Tamkevičius was ordained in 1962.

The Soviet government decides who, when, and where, it makes all religious appointments and considers candidates for the seminary.

Prison life in Vilnius (capitol of Lithuania) at times consisted of the "hot treatment" or the "cold treatment". The hot treatment was in an area so hot, that breathing became difficult, the cold treatment was the opposite, it was very cold and one had little or no clothing for protection.

Father Alfonsas Svarinskas is another of the many priests imprisoned. Recently Father Alfonsas had been given a 10 year sentence, to be executed as 5 years in prison and 5 years in exile.

Father Alfonsas was born in Lithuania in 1925, and was ordained (secretly) in 1950 at the beginning of serving a 16 year sentence in Siberia.

His persistent challenges to Soviet assumed authority brought him harassment, fines, formal warnings and attacks in the Soviet press.

Solzhenitsyn said, "The world will not have peace until all of us, are concerned about everything and each other".

We as human beings should be concerned with the problems now in Poland, and problems in all Soviet-run countries.

Father Kazimieras then said that he would like to read a message, to be broadcast by "Radio Free Europe" in the Lithuanian language. The message states: "My Dear Countrymen, I am speaking to you from St. George's Church in Shenandoah, Pa. We are praying for suffering Lithuania, we know you are suffering, we are grateful to you. Dear brothers and sisters it is difficult for us to speak to you. We are praying to strengthen you in your hour of need.

A prayer for Lithuanians was read, and again freedom for our beloved Lithuania was the theme.

In the prayer, the colors of the Lithuanian flag are mentioned: yellow, the sun shining over Lithuania, green for Lithuania's fields, farms and forests and red for the blood of our martyrs. The prayer was composed by Rev. Clement Kasinskas.

The Most Rev. T. Welsh commented to the congregation, that your children will have to know the price paid for the gift of faith. There is no lesson learned in Lithuania that cannot be applied in the United States.

"The church once again will have an opportunity, the Bishop said. "We will send our sons and daughters to help rebuild. Pass this knowledge on to your children."

"WE", are allowed to go to church, consider this privileged a gift.

Immediately following the Hour of Prayer, a reception was held for all the participants at the Annunciation Church Hall in Shenandoah.

An opportunity once again was made available for all to give thanks for the chance of free celebration.

Mary Ann Lopera

Mr. and Mrs. John W. Kozerski

KOZERSKIS WED 50 YEARS

Mr. and Mrs. John W. Kozerski Sr., 35 Hilldale Ave., Plains, recently observed their 50th anniversary.

The couple was married October 2, 1933 in St. Francis Church, Miners Mills by the late Rev. Anthony Ezerskis. William Baltuskonis was best man and Mrs. Antoinette Regna was maid of honor.

Mrs. Kozerski is the former Mary Volingavage of Hilldale.

Mr. Kozerski was retired in 1969 from Marvel Kitchens, Wyoming.

Mrs. Kozerski was retired in

1979 from General Cigar Corp., in Kingston.

The couple are parents of three sons: William, Hilldale; Leonard, West Chester, Ohio and John Jr., Plains. They also have 11 grandchildren and three great grandchildren.

A celebrated Mass of Thanksgiving with Papal Blessing was celebrated in St. Francis Church, Miners Mills by the Rev. John J. Kazlauskus with musical accompaniment by the grandchildren.

The Kozerskis are members of LCA Lodge 212, Plains, of which Mr. Kozerski is Secretary.

"Garse" galima įsigyti šias knygas (Lietuvių ir anglų kalbomis)

Lithuanian Cookery, parušė Izabelė Sinkevičiūtė. 316 puslapių, didelio formato. Kaina \$8.00

Amerikos Lietuvių Taryba, parašė Leonardas Šimutis. Kaina 3.00

Lietuvių - Anglų Kalbų Žodynas, parušė B. Piesarskis ir B. Svecevičius, 512 psl., apie 27,000 žodžių. Kaina \$8.00

Anglų - Lietuvių Kalbų Žodynas, parušė V. Baravykas. Apie 30,000 žodžių ir posakių Kaina \$8.00

Lietuvių kalbos vadovas (Introduction to Modern Lithuanian) Parušė kalbininkai Leonardas Dambriūnas, Antanas Klimas ir William R. Schmalsteig. Kaina \$10.00

Popular Lithuanian Recipes, lietuviškų valgių mėgėjams Juzės Daužvardienės anglų kalba parušta knyga. Kaina \$4.00

Vytautas The Great, kan J.B. Končiaus angliškai parašyta istorinė knyga. Kaina \$2.00

Lithuanian Self-Taught, M. Variakojytės - Inkenienės paruštas rankvedis, prisilaikant Marlborough's sistemos. Kaina \$3.50

Vidudienio Sodai, Bernardo Brazdžionio eilėraščiai. Už šį poezijos rinkinį autorius laimėjo 1958-59 metų kultūros žurnalo "Aidų" literatūros premiją. Viršelio apšuką piešė dail. Telesforas Valius. Kaina \$4.00

Amerikos Lietuvių Vardynas, Jungtinių Amerikos Valstybių žinomesnių lietuvių biografinės žinios, su prof. Kazio Pakšto įvadu. 240 psl., kietais viršeliais. Kaina \$4.00

The Forty Years of Darkness, by Juozas Vaišnoras, translated by Joseph Boley. Suppression of the Lithuanian Press and how it was regained. Price ... \$2.00

Lithuanians in America, Dr. Antanas Kučas; translated by Joseph Boley \$6.00

The Brothers Domeika, a novel, Liudas Dovydenas; translated by Milton Stark \$6.00

Day of Shame, the truth about the murderous happenings aboard the Cutter Vigilant, during the Russian-American confrontation at Martha's Vineyard. The tragedy of Simas Kudirka, by Algis Rukšėnas \$9.00

Teisimas Biržely, dokumentuotai aprašoma Nijolės Sadūnaitės teisimas ir kaltinimas. Parašė Jurgis Gliauda. Kaina \$2.00

Simas (The story of Seaman Simas Kudirka), by Jurgis Gliauda. Translated from Lithuanian by Kęstutis Čižiūnas and J. Žemkalnis \$5.00

"Garso" Administracija P.O. Box 32 (71-73 So. Washington Str.) Wilkes-Barre, Pa. 18703

FAMILY ROSARY CELEBRATION

The Knights of Lithuania, Council 74 of St. Joseph's Church in Scranton, Pennsylvania, hosted their 2nd annual Family Rosary Devotion at St. Peter's Cathedral on October 2nd, 1983.

Through the dedicated efforts and planning of Casimir Yanish of Clarks Summit, the Knights of Lithuania cooperated to make this one of the most outstanding and most numerous attended of the Family Rosary Devotions in this area.

The Žarija Choir from Frackville, under the direction of Elinor Vaičiūtis, standing at the altar rail, made a colorful and lasting impression. Dressed in Lithuanian national costumes they set the theme for the devotion with a number of our beloved Lithuanian hymns.

Introduced by Betty Cravitts, the Glorious Mysteries of the rosary were led, alternating, by Rev. Msgr. Michael Ozalas of St. Joseph's Parish in Scranton, and by Rev. Peter Ališauskas of St. Casimir's Parish in Pittston.

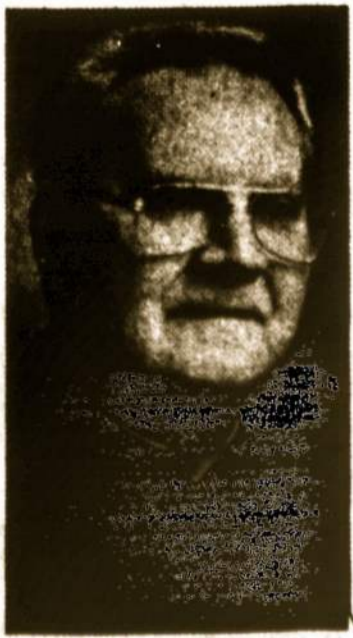
The Pilgrim Statue of the Blessed Virgin Mary was crowned by the Junior members of the Knights of Lithuania, Council 144 from Frackville, under the supervision of Sister Angela, a Sister of Jesus Crucified. Each carried a blue rosary supplied by Evelyn Sailus and a spray of rue from Marie Laske's garden. They marched to the altar steps to place their rue in a gold vase, then to our Lady's altar to crown the Blessed Virgin.

The Family Rosary Devotion ended with the Žarija choir singing "How Great Thou Art" translated into Lithuanian by the late Stanley Vaičiūtis in whose memory the devotions were offered. But, in keeping with the Lithuanian temperament, the Knights of Lithuania were unable to keep from singing even when outdoors in front of

the Cathedral. Amazed motorists slowed their cars before passing by, anxious to see what they were missing.

Before departing for their homes, groups of Knights and Ladies invaded near-by restaurants and fast food areas. The city of Scranton was made fully aware of the existence of the Knights of Lithuania and of their beautiful cultural heritage.

Sister Virginia, C.J.C.

Msgr. Ozalas

Father Ališauskas

A small group of Knights of Lithuania who participated in the Family Rosary Devotions at St. Peter's Cathedral.

Evelyn and George Sailus of Wyoming, Pa., who give of their time and constant dedication to serve those who participate in the Family Rosary Devotion at St. Peter's Cathedral every first Sunday of every month.